1856. N°. [illegible]

LEEUWARDER COURANT

DINGSDAG 18 NOVEMBER.

BIJ DEZE COURANT WORDT EEN BIJVOEGSEL UITGEGEVEN.

Bij den Commissaris des Konings in Friesland, is, sedert de laatste opgaaf, ten behoeve der ongelukkigen op *Groot Sangir* ontvangen,
door bezorging van den heer Burgemeester van Dantumadeel . . . . . *f* 1.00.

De middenprijzen van de *in- en uitlandsche Tarwe* en *Rogge*, waarnaar de zetting van den prijs van het *Tarwe-*, *Rogge-* en *Zwitserschbrood* wordt geregeld, zijn op de markt van Vrijdag den 14 November 1856 te *Leeuwarden* geweest als volgt:

Van de *Tarwe* per mudde . . . . *f* 14.90.
Van de *Rogge* per last, voor het *Roggebrood* . . . . . „ 265.00.
Van de *Rogge* per last, voor het *Zwitserschbrood* . . . „ 265.00.

Leeuwarden, den 15 November 1856.
De Commissaris des Konings in de provincie Friesland, VAN PANHUIJS.

PUBLICATIE.

DE **GEDEPUTEERDE STATEN** der provincie *Friesland* brengen, ten vervolge op hunne Publicatie van den 10 dezer, ter kennis der ingezetenen, dat, van den 8 tot en met den 14 dezer:

1. 42 runderen in de Provincie aan de besmettelijke longziekte zijn gestorven, als in de gemeenten: Achtkarspelen 1 Baarderadeel 5, Doniawerstal 1, Ferwerderadeel 1, Franekeradeel 1, Hennaarderadeel 13, Leeuwarderadeel 2, Rauwerderhem 1, Tietjerksteradeel 1, Utingeradeel 2, Wonseradeel 9, Workum 1 en Wijmbritseradeel 4, en 50 door die ziekte aangetaste runderen, voor rekening der eigenaars, zijn afgemaakt, als in de gemeenten: Baarderadeel 5, Doniawerstal 4, Franeker 1, Haskerland 1, Hennaarderadeel 12, Idaarderadeel 1, Leeuwarderadeel 1, Menaldumadeel 1, Rauwerderhem 2, Utingeradeel 6, Wonseradeel 13 en Wijmbritseradeel 3, bedragende daardoor het totaal der gevallen sedert den 1 Januarij dezes jaars 4825;
2. de besmettelijke longziekte zich heeft geopenbaard onder de runderen van de veehouders: Simon Binnes Hulshoff, te Surhui-terveen; Johannes Cornelis van Beemen, te Jorwerd; de Wed. Reinder Taekes Zijlstra, te Oosterwierum; Marten Luitjens Kingma, te Huins; Pieter Thijsses van Dijk, te Oosterlittens; de Wed. Albert Sijmens Algera, te Bozum; Feike Brouwer, te Franeker; Hendrikus Gerhardus Tenckink, te Tzum; Meije Hanzes Frankena, te Haskerhorne; de Wed. Fedde Abrahams Bos, Tjeerd Lieuwes IJpma en Steffen Ennes Postma, allen te Cubaard; Sake Franzes Engwerda, te Oosterend; de Wed. Anne Jans van Tuinen, te Hennaard; Wijbren Wijbrens Joustra en Kornelis Sijtzes Sijbrandij, beide te Lutkewierum; Thomas Jacobs Hiemstra, te Wommels; Djurre Kornelis Broersma, te Kollum; Dirk Aukes Algra, te Lekkum; Willem Pieters Brouwers, te Stiens; Ritske Tjeerds Velstra en Tjitze Pieters Fierstra, beide te Jelsum; Pieter S. Dotinga, te Rauwerd; Willem Ruurds Balsma, te Oldeboorn; Jan Hijlkes Hijlkema, te Akkrum; Catrinus Boelens, te Witmarsum; de Wed. Bauke Hessels Tacoma, te Pingjum; Sijbren Durks Rollema, te Abbega; Wijbren Jorrits Jorritsma, te Wolsum; Gosse Pieters Bruinsma, te Nijland, en Pieter Ruurds van der Zijl, te Offingawier;
3. gezond zijn verklaard de runderen van de veehouders: Arend Wijtzes van der Sluis, te Terwispel; Hendrik Hoites Nijdam, te Grouw; Franke Piers de Jong, te Irnsum; Ruurd Klazes Nijdam, te Rauwerd; H. L. Franzen, te Bolsward; Heere F. Gaastra, te Hartwerd; de Wed. Johannes F. Huitema, te Oldeclooster; Tjalke Aukes Frankena en Hidde A. Frankena, beide te Hichtum; Rommert D IJntema, te Lollum; Jacob D. Flapper, te Burgwerd; Pieke Pieters de Jong, te Joure; Binze Hendriks de Boer, te Idskenhuizen; de Wed. Jeljer Jans Keulen en Oene Aukes Bonsma, beide te Sneek; IJmke Gerbens Veldhuis, te Oppenhuizen; Willem Geerts Atsma, te Uitwellingerga; Huite Fongers Huitema, Sjieuwke Hessels Boersma en Johannes IJettes Flapper (gedeeltelijk), allen te Nijland; IJke Theodorus IJkema, te Westhem; Pier Hotzes Piersma, te Scharnegoutum; Sijbren Sijmens Poelstra, te Tjalhuizum; Theunis Theunis Bootsma, te Tirns; Klaas Uiltjes Westerterp, te Oldeboorn; Hotze Thomas Brouwer, te Akmarijp; Pier Pieters Nettinga, te Marssum; Dooitze Broers Eekma, te Wirdum; Sijbrand Sijbrens Wiarda en Adam Gerrits Jaarsma, beide te Bozum; Luitzen Klazes Kleiterp, te Mantgum, en Johannes Tjipkes de Vries, te Baard.

Leeuwarden, den 17 November 1856.
De Gedeputeerde Staten voornoemd,
VAN PANHUIJS, *Voorzitter*.
A. VAN DER LAAN, *Griffier*.

Geldleening.

BURGEMEESTER en WETHOUDERS van *Leeuwarden* brengen, bij deze, ter kennis van de belanghebbenden, dat in de Geldleening ad *f* 110.000 tegen 4½ ten honderd uitgeschreven, voor eene som van *f* 43,000 en dus voor een niet voldoend bedrag is deelgenomen; dat de Gemeente-Raad, dientengevolge, besloten heeft dezelve, **op nieuw open te stellen**, tegen eene rente van 4½ ten honderd, en dat de dagen van inschrijving zijn bepaald op den 20, 21, 22, 24, 25 en 26 dezer, op welke dagen ter Secretarie dezer Gemeente, telken voormiddag van tien tot twee en des namiddags van vijf tot acht ure, de gelegenheid zal zijn opengesteld. — blijvende overigens het **plan** dezer Geldleening van **kracht**, zoo als hetzelve voor de eerst uitgeschrevene was vastgesteld, bij kaadsbesluit van 23 October 1856.

Leeuwarden, den 17 November 1856.
Burgemeester en Wethouders voornoemd,
J. H. BEUCKER ANDREÆ.
De Secretaris, M. S. DE WAL.

BEKENDMAKING.

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS van *Leeuwarden* brengen, bij deze, ter kennis van de Ingezetenen, dat de jaarletter, voor den **IJk** en **Herijk** der Nederlandsche Maten en Gewigten voor het jaar 1857, zal bestaan in de letter **N** van het Gothische Alphabeth.

En zal deze, op de gebruikelijke wijze worden afgekondigd.

Leeuwarden, den 17 November 1856.
Burgemeester en Wethouders voornoemd,
J. H. BEUCKER ANDREÆ.
De Secretaris, M. S. DE WAL.

PARIJS, 13 November.

Men beschouwt het thans als zeker, dat er overeenstemming bestaat tusschen onze Regering en die van Engeland, nopens de uitlegging der verschillende bepalingen van het vredes-verdrag, ook op grond van de beide gewigtige artikelen in den *Times* en den *Morning Post*. Het eerste artikel betoont zich ten aanzien der kwestie van Bolgrad op nieuw zeer scherp ten aanzien van Rusland en van sommige personen, aan welke onze Keizer zijn vertrouwen schenkt. Het laatst genoemde dagblad weidt uit in den lof van het bondgenootschap tusschen Engeland en Frankrijk en ontkent de mogelijkheid, dat er een misverstand tusschen beide Mogendheden kan ontstaan. Het is duidelijk, dat deze eenstemmigheid tusschen beide dagbladen, niet zonder invloed van hooger hand is, en ook hier gelooft men thans algemeen aan het herstel der overeenstemming tusschen beide Mogendheden, en wil men zelfs dezelfde beteekenis hechten aan het antwoord des Keizers [illegible]. Het blijft echter nog altijd de vraag, op welk punt [illegible] nog in volslagen duisternis. Dit alleen blijft men als zeker beschouwen, dat de oostenrijksche troepen in de Donau-vorstendommen en de engelsche schepen in de Zwarte Zee blijven. Het nieuwe turksche Kabinet is ontstaan om de Porte hierin te doen toestemmen, en Frankrijk schijnt er zich niet meer tegen te verzetten. In dezen staat van zaken bevreemdt het echter velen, dat de *Moniteur* sedert de verwikkelingen dezer kwestie het stilzwijgen dienaangaande bewaard heeft.

LONDEN, 13 November.

De *Globe* wederspreekt het berigt, dat de betwiste vraagstukken, op Bolgrad en het Slangen-eiland betrekkelijk, door de commissie voor de zaak der Vorstendommen, die te Konstantinopel zitting houdt, behandeld en vereffend zullen worden, alsmede, dat de napelsche minister te Londen, prins Carini, en die te Parijs, de heer Antonini, hunne paspoorten zouden ontvangen hebben.

In hetzelfde blad leest men: Den 30 October jl. zijn drie britsche oorlogschepen, de *St. Jean d'Acre*, *Cressy* en *Retribution*, den Bosphorus binnengevaren. De *Colossus*, *Caesar* en andere schepen van onze marine werden verwacht, en men geloofde, dat de geheele britsche vloot den winter te Konstantinopel zou doorbrengen. De Sultan had den Divan doen weten, niet alleen, dat de voortdurende aanwezigheid der britsche vloot in de Zwarte Zee noodzakelijk was, maar ook dat hij de verantwoordelijkheid daarvoor geheel op zich nam.

De *Times* zegt in een hoofdartikel, dat Rusland gepoogd heeft de alliantie tusschen Frankrijk en Engeland te verbreken, doch die pogingen zijn niet gelukt. Keizer Napoleon, vermoeid van de regeringszaken, heeft zich van zijne hoofdstad verwijderd en toen was hij omringd door vleijers. Thans ziet hij de trouwloosheid van Ruslands pogingen in. Die Mogendheid zal dus genoodzaakt worden aan het vredestractaat algeheele uitvoering te geven.

BERLIJN, 14 November.

Naar verzekerd wordt, heeft het pruisische Kabinet, hetwelk met de eindbedoelingen van Keizer Napoleon volkomen bekend moet zijn, langs vertrouwelijken weg aan het weener Kabinet doen verklaren, dat Oostenrijk, onder alle omstandigheden, met het volste vertrouwen op de bereidwilligste medewerking van Pruisen kan staat maken, en heeft die verklaring het grootste genoegen aan genoemd Kabinet verschaft.

BRUSSEL, 14 November.

De Senaat heeft gisteren het ontwerp-adres in antwoord op de troonrede behandeld en ten slotte met algemeene stemmen aangenomen. Het oorspronkelijk ontwerp had echter op voorstel des ministers van binnenlandsche zaken aanzienlijke wijziging ondergaan, daar de minister opkwam tegen de reactionnaire strekking van het adres wat het hooger onderwijs betrof en wilde dat de professor dezelfde vrijheid zou genieten als alle andere burgers.

— Het dagblad *le Nord* zegt in een artikel, dat de verwikkelingen, waartoe de uitvoering van het parijsche vredes-verdrag aanleiding gegeven heeft, alle neder komen op de beslissing van een enkel regtspunt, welke echter van het hoogste gewigt is voor Europa, te weten: of twee Mogendheden het regt hebben, om op haar eigen gezag kwestien uit te maken, welke betrekking hebben op schikkingen, die door zeven Mogendheden zijn vastgesteld. In de uitvoering van het verdrag heeft zich eene moeijelijkheid voorgedaan; de beslissing in deze moeijelijkheid heeft Rusland opgedragen aan het congres van Parijs, hetwelk alleen het regt heeft om die op te lossen en in wier beslissing het reeds te voren verklaart te berusten. Naar het schijnt keuren Frankrijk, Pruisen en Sardinie deze eenvoudige en redelijke wijze, om een hinderpaal uit den weg te ruimen, goed en de Porte kan redelijkerwijze daaraan ook hare goedkeuring niet weigeren. Daarentegen beweren Engeland en Oostenrijk hunne eigene inzigten ten deze te doen zegevieren en ofschoon zij verhinderen, dat het geschil op eene behoorlijke wijze opgelost worde, kennen zij zich het regt toe om het vredesverdrag in een zijner gewigtigste bepalingen te schenden, de eene Mogendheid door hare troepen in de Donau-vorstendommen, de andere door hare schepen in de Zwarte Zee te laten.

HARLINGEN, 16 November.

In den morgen van den 13 dezer sloegen, bij den hevigen N. N. O. wind, twee noordsche schepen, op de reede van het Vlie, van de ankers weg, en geraakten aan den grond. Beide verkeerden in een gevaarlijken toestand. De noodseinen werden alhier vernomen, en terstond was het loodswezen in de weer om de schepelingen te hulp te komen. Die pogingen werden met het gelukkigst gevolg bekroond. Reeds vrijdag morgen kwam het eene schip, de schooner *Axel*, kapt. Kjönning, met ballast van Amsterdam naar Friedrichstad, hier behouden binnen. Daar men echter den ballast in den nood had uitgeworpen, was het schip bij den harden wind niet gemakkelijk te besturen en liep daardoor tegen het noorderhoofd, verbrijzelde het kleine vuur en werd zelf aan den voorsteven beschadigd.

Het andere schip, de brik *Ora en Labora*, kapt. Halversen, met stukgoederen en ballast van Amsterdam naar Arendal, bleef nog in een gevaarlijken toestand, zoodat men aan deszelfs behoud wanhoopte. De voornaamste goederen werden dus voor en na geborgen. Gisteren echter mogt het den loods met de noodige hulp gelukken, het schip in vlot water te brengen en heden morgen werd het alhier zonder groote schade gelukkig binnen gebragt

LEEUWARDEN, 17 November.

(Het Bijvoegsel, behoorende bij deze Courant, bevat: 1. Kort verslag der zittingen van de Tweede Kamer der Staten-Generaal van jl. donderdag en vrijdag; 2. Wets-ontwerp omtrent de heffing eener plaatselijke directe belasting op het gedistilleerd; 3. Antwoord der Regering op beschouwingen van de afdeelingen der Tweede Kamer, bij het onderzoek van hoofdstuk I, II, V, X en XI der staatsbegrooting voor 1856; en 4. Kort verslag van de vergadering op heden van den Raad der gemeente Leeuwarden.)

Bij de zaturdag jl. alhier plaats gehad hebbende stemming voor 4 leden der Kamer van Koophandel en Fabrijken te Leeuwarden, ten gevolge het aftreden op den 31 Dec. e. k. van de heeren A. Gratama en N. H. van der Meulen, alsmede om in de bestaande vacatures te voorzien, ontstaan door het vertrek naar elders van den heer J. G. Heuveldop, aftredende in 1858, en door de verandering van woonplaats van den heer M. Sijbouts, aftredende in 1857, zijn 67 stembriefjes ingeleverd. De aftredende leden zijn herkozen; eerstgenoemde met 63 en laatstgemelde met 55 stemmen, en hebben daarna voor de bestaande vacatures de meeste stemmen bekomen: voor die van den heer Heuveldop: R. Bloemberger 12, A. de Jong Wz. 11 en G. H. D. Langemeijer 11 stemmen; voor die van den heer Sijbouts: H. van Assen 10, J. P. Romein 9 en en S. C. C. Albarda 9 stemmen; over welke heeren alzoo eene herstemming zal moeten plaats hebben.

— Gelijk wij vroeger hebben medegedeeld, worden van tijd tot tijd in de kazerne *Prins Frederik* alhier van wege het te dezer stede bestaande gezelschap van leden der Afschaffings-Vereeniging, onder de zinspreuk *Blijft getrouw*, voorlezingen gehouden. Zoodanige voorlezing had gisteren avond wederom plaats, waarbij de heeren T. Postma en H. Gresjen als sprekers optraden. Deze bijeenkomst werd tevens vereerd met de tegenwoordigheid van den garnizoens-kommandant, den luitenant-kolonel Hoogeveen, waarop de eerste spreker in [illegible] de toehoorders wees, terwijl later de tweede spreker van de tegenwoordigheid des heeren Hoogeveen gebruik maakte, om Z. H. E. G. in [illegible] gen voor de ook door hem aan het gezelschap [illegible] lezingen te houden, terwijl hij ten slotte de [illegible] aanbeval. [illegible] gaf de heer Hoogeveen [illegible]

[illegible] de door het gezelschap aangeboden [illegible] toespraken werden telkens door [illegible] toejuiching der militairen gevolgd, die ten getale van p. m. 150 aanwezig waren.

— Zaturdag jl. zonden de arbeiders van den landbouwer Jan Krol, te Bergum, 13 koeijen uit het land naar den stal brengen, waartoe zij de Langemeer moesten passeren. In plaats evenwel van de koeijen in twee partijen over te brengen, gelijk hun was gelast, deden zij allen te gelijk in eene praam. Bij het overvaren werden de beesten, door een opgekomen hagelbui, eenigzins onrustig, waardoor het reeds te zwaar geladen vaartuig kantelde en zonk en 11 stuks verdronken. De geleiders konden zich gelukkiglijk nog in tijds redden.

— Bij den storm uit het N. N. Westen, die in den nacht van vrijdag op zaturdag heeft gewoed, is op het eiland Schiermonnikoog gestrand het tjalkschip *Henderika Catharina*, kapitein F. K. Faber, beladen met balken, komende van Drammen, in Noorwegen, en bestemd naar Dokkum. Daar de kapitein op het eiland tehuis behoort en daardoor met de plaatselijke gesteldheid zeer bekend is, heeft hij met hoog watergetij aan eene veilige plaats kunnen stranden. Bij het vallen van het water, zaturdag in den vroegen morgen, kwam de kapitein met zijne onderhoorige manschappen die, gelukkiglijk allen behouden waren, in het dorp. Uithoofde het schip zeer hoog op het strand zit, kon denzelfden dag reeds met het bergen van tuigaadje en lading een begin worden gemaakt.

— In den vroegen morgen van den 16 dezer zagen eenige menschen, bij de draaibrug te Dragten, een lijk in het water drijven. Bij nader onderzoek werd de drenkeling herkend voor een' wolkammer, die zich menigmaal aan den sterken drank te buiten ging en door den beschonken toestand, waarin hij den vorigen avond verkeerd had, waarschijnlijk als een slagtoffer van zijne ongelukkige gewoonte was omgekomen. Ofschoon hij ongehuwd zijnde, geene weduwe of hulpbehoevende kinderen achterlaat, is het toch te betreuren, dat het aantal afschrikkende voorbeelden van het misbruik der bedwelmende dranken alweder met één moet vermeerderd worden.

— Ll. dingsdag mogten de 85-jarige echtelieden F. D. de Whele en U. Willems, te Jeure, zich op den 62sten verjaardag hunner echtverbindtenis verheugen in een geschenk des Konings.

— Z. M. heeft goedgevonden aan den heer W. H. Suringar vergunning te verlen tot het aannemen van de onderscheidingsteekenen van kommandeur der 2de klasse van de orde van Albrecht den Beer, hem op voordragt van Z. H. den Hertog en van H. H. de Hertogin Mederegentesse van Anhalt Bernburg, door Z. H. Leopold Frederik, oudst regerenden Hertog van Anhalt, grootmeester dier orde, verleend.

Door Z. M. is de heer J. de Wal, notaris te Dockum, op zijn verzoek, van zijne tegenwoordige standplaats naar de stad Leeuwarden verplaatst, en benoemd tot notaris te Dockum de heer U. Oosterbaan, candidaat-notaris te Leeuwarden.

— Het *Staatsblad* no. 110 bevat de wet van den 1 November ll., tot onteigening van perceelen ten behoeve der verbetering van het kanaal genaamd het Dokkumer Grootdiep, leidende van Dokkum naar de zeesluis de Nieuwe Zijlen, in de gemeente Oostdongeradeel.

— De opbrengst der middelen (hoofdsom en opcenten) over de tien eerste maanden van 1856 heeft bedragen *f* 46,228,910.36½; gedurende hetzelfde tijdvakin het vorige jaar bedroeg die opbrengst *f* 45,482,969.30.

— Het examen der onder-officieren te Breda, om tot 2den luitenant bevorderd te worden, is ll. dingsdag geëindigd, en men verzekert, dat drie vierde van het getal 17 voldaan heeft.

— Het *Journal du Limbourg* meldt, dat dezer dagen onder het dorp Buggenum, bij het ophalen van kiezel, van den bodem der Maas, een horen van een dier der voorwereld gevonden is, lang 2 el 15 duim, ⅓ el dik, en wegende 35 ned. ponden. Vermits dit been blijkbaar een regterhoorn is, schijnt de gissing niet zonder grond, dat dit dier tot het geslacht der buffels of runderen van eene verbazende grootte heeft behoord. Het is niet de eerste keer dat in Limburg dergelijke overblijfsels ontdekt zijn; nu ruim 30 jaren geleden vond men op een kwartier uurs van Maastricht, bij het ontgraven der Zuid Willemsvaart, het gedeelte van den kop en eenige kolossale beenderen van een manmouth of olifant der voorwereld.

TELEGRAFISCHE BERIGTEN.

LONDEN, 17 November.

Volgens berigten van New-York van den 4 dezer, beschouwde men aldaar, ofschoon dit nog niet officieel was bekend gemaakt, dat de verkiezing van den heer Buchanan, vroeger gezant te Londen, tot President van de Vereenigde Staten zeker was.

De *Times*, dit berigt ook meldende, zegt, dat die verkiezing een fait accompli is.

PRIJS-COURANT DER EFFECTEN.

AMSTERDAM, 17 November.

NEDERLAND	W. Schuld	2½	pCt.	62¾	RUSLAND Obl. H. & C°	1798/1816	5	pCt.	102⅝
Dito	Dito	3	„	$74\frac{13}{16}$	Dito „ Dito	1828/1829	5	„	101¾
Dito	Dito	4	„	$93\frac{13}{16}$	Dito „ Dito		4½	„	92⅛
Dito	Amort. Sijnd.	3½	„		Dito „ Dito		4	„	83⅛
Dito	Hand.-Maats.	4½	„		Dito „ S. & C°.		4	„	
SPANJE	Obligatien	1¼	„	22⅛	OOSTENRIJK Metalliek		5	„	$73\frac{5}{16}$
Dito	Dito	3	„	40¼	Dito Nationale		5	„	74¾
Dito	Binnenl. 6/m.	3	„	$36\frac{11}{16}$	Dito bet. Amst.		5	„	$82\frac{11}{16}$
PORTUGAL	Obligatien	3	„	43⅛	Dito		2½	„	38⅛

Nieuwe 5 pCt. Russen bij S. & Co. 5de serie 93¼, 6de serie $95\frac{1}{16}$

De Beurs was, behalve in Hollandsche fondsen, algemeen vast.

WEENEN, 17 November. Metalliek 5 pCt. 81¼, Dito Nationale 5 pCt. 83¼. — Wissel op Londen 10.20. — Zilver 8.

LONDEN, 17 November. Consols 93⅝.

PARIJS. 17 November. Rente 3 pCt. 66.90.

LONDEN, 17 November. Tarwe bij ruimen aanvoer vast, Haver flaauw.

AMSTERDAM, 17 November. Tarwe flaauw, Rogge *f* 6 lager. — Koolzaad op 9 vat op November 84½ p. v., op April 85 p.v.. Raapolie, vliegend *f* 52, op Mei *f* 47.

ROTTERDAM, 17 November. Tarwe en Haver *f* 3, Rogge *f* 6. Erwten en Boonen *f* 7½, en Koolzaad 1 p. v. lager, Boekweit *f* 8 hooger.

LEEUWARDEN, 14 November. Boter *f* 47.50. Aanv. 825 ½, 198½, 64 $\frac{1}{16}$ vat. Kaas - *f* 26 à *f* 33.50. Aanv. 5306 Ned. pd.

GRONINGEN, 14 November. Tarwe en Rogge met weinig handel in een doen, Boekweit onveranderd, Garst iets hooger, Haver *f* 3 à *f* 6 slepend afgaande, Boonen niet dan lager te plaatsen, Gort in een doen. — Zaden zonder handel. — Raapolie *f* 51 contant.

Ontvangen voor *Berandum* (zie Haarl. Courant van 17 dezer):
Van N. N. twee Coupons te zamen ad f 4.95. — Van R. D. S. f 5.
Als bijdrage tot de collecte voor de *Protestantsche Kerken in Belgie:*
Van N. N. eene coupon f 2. ABM. DIEMONT.

De geëerde inteekenaars voor **Voorwerpen**, bestemd voor de te houdene VERLOTING, worden bij dezen namens *het Bestuur van de Hulpkas voor Israëliten* alhier, ten vriendelijksten uitgenoodigd, dezelve uiterlijk vóór den 15 December aanstaande in te zenden ten huize van den Heer L. I. REIJZER, in de Groote Kerkstraat, bij wien, zoo mede bij elken Bestuurder, nog **Loten** verkrijgbaar zijn.

Leeuwarden, *Namens het Bestuur*,
18 November 1856. Dr. FRIJDA, *Voorzitter.*

MAATSCHAPPIJ
ter bevordering van Schilder- en Teekenkunst
IN DE PROVINCIE FRIESLAND, GEV. TE LEEUWARDEN.

[illegible] op Maandag den 24 November 1856, des avonds [illegible] ten huize van den Heer W. VAN DER WIELEN.

Namens het Bestuur der Maatschappij voornoemd, [illegible], *Secretaris.*

De Ondergeteekende, Secretaris van het *Friesch Genootschap van Geschied-, Oudheid- en Taalkunde*, maakt bekend, dat hij [illegible] 1 ure vacceert, aan het locaal van het Kabinet van Oudheden des Genootschaps, op het Paleis van Justitie, voor hen die dit Kabinet mogten willen bezigtigen, terwijl er dan tevens gelegenheid bestaat om tegen reçu boeken uit de Bibliotheek des Genootschaps ten gebruike te ontvangen.

MR. I. TELTING.

IJS-CLUB.

HET BESTUUR der **IJs-Club** roept, ingevolge art. 18 van het Reglement, de Leden op, tot eene **Algemeene Vergadering**, op Donderdag den 20 November 1856, 's avonds te zeven uur, in een der Localen van den Schouwburg bij C. Eilers, ten einde:

1. Aan te hooren en bij welbevinden te arresteren de Rekening en Verantwoording van het Bestuur, over het afgeloopen jaar.
2. Eenen Bestuurder te verkiezen, in plaats van den Heer A. van der Plaats, die alszoodanig aftreedt.
3. De voorstellen te behandelen van het Bestuur omtrent de in den aanstaanden Winter te houden IJs-vermaken, en Commissarissen daarvoor te benoemen.
4. Over alle voorstellen te handelen, welke verder worden ter tafel gebragt.

Leeuwarden, *Namens het Bestuur voornoemd:*
15 November 1856. P. HERINGA CATS, *President.*
A. VAN DER PLAATS, *Secretaris.*

*** Ondertrouwd:
Ee, E. TIMMERS, van *Sliedrecht*, en
13 November 1856. S. RAADSMA, van *Ee.*

*** Getrouwd:
Franeker, E. H. ALKEMA Kz., van *Franeker*, en
16 November 1856. K. CANTER VISSCHER, van *Bolsward.*
Eenige kennisgeving aan Familie, Vrienden en Kennissen.

*** Bevallen van eene DOCHTER HELENA WIJMA, geliefde Echtgenoot van
Harlingen, 11 November 1856. IJ. POSTHUMA.

LEEUWARDEN, 11 November 1856. Bevallen van een welgeschapen ZOON ANNA GEERTRUIDA VAN NUS — OVERBERG.

*** Heden beviel door Gods goedheid van een welgeschapen ZOON T. BOERSMA, geliefde Echtgenoote van
Heeg, den 15 November 1856. A. GULDENARM.
Eenige kennisgeving.

*** Bevallen van een ZOON AUKJE BERGSMA, Echtgenoote van
Witmarsum, den 15 November 1856. SIEBE TACOMA.

*** Heden beviel door Gods goedheid van een' welgeschapen ZOON WIETSKE HELLEMA, geliefde Echtgenoote van
Dokkumer Nieuwe Zijlen, 16 November 1856. D. BOERSMA.
Eenige kennisgeving.

*** Overleden te Wommels den 6 November 1856, tot innige droefheid van hare bejaarde Moeder en verdere Betrekkingen, Mej. ATTJE VELLINGA, Weduwe van den Heer J. M. JANSEN, laatst woonachtig te Bolsward. — Zij was slechts 35 jaren oud, en laat drie jeugdige Kinderen na, welke de zwaarte van dit voor hen zoo groot verlies nog niet kunnen beseffen.
Eenige en algemeene kennisgeving.

*** Heden overleed tot mijne diepe droefheid, mijn eenigst Kind WIEBE, in den leeftijd van 13 jaren.
Dragten, A. K. VRIJBURG.
10 November 1856. Wed. G. W. VEENSTRA.

*** Gisteren in den namiddag omstreeks 4 ure, overleed zacht en kalm, na een langzaam verval van krachten, onze waarde Moeder SIMONTJE SIPKES TACONIS, Weduwe GEERT SIMONS GEERTS, in den gezegenden ouderdom van 73 jaren en bijna 4 maanden.
Joure, SIPKE GEERTS,
den 10 November 1856. *uit aller naam.*

*** Heden avond omstreeks elf uren overleed zacht en kalm onze veelgeliefde en zorgdragende Vader en Behuwdvader DIRK ANDLES PALSMA, in den ouderdom van 51 jaren en bijna 3 maanden. Hevige koortsen van zes dagen maakten een einde aan zijn voor ons zoo nuttig en dierbaar leven. Wat wij in hem verliezen kan een ieder beseffen die hem van nabij hebben gekend.
Wirdum, ANDLE DIRKS PALSMA,
den 16 November 1856. *uit aller naam.*

BURGERLIJKE STAND.

Bij den Burgerlijken stand te *Leeuwarden* zijn van den 11 tot en met den 17 November 1856 aangegeven: 11 Geboren. 9 Overleden. Gehuwd 7 paren.

VERPACHTING.

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS VAN LEEUWARDEN gedenken, op Zaturdag den 22 November e. k., des voormiddags te elf ure, voor den tijd van drie jaren, in te gaan den 1 Januarij 1857, in het openbaar te **verpachten:**

1. De **opbrengst** van het MARKTGELD, wegens het gebruik van de *Veemarkt voor het Vee*, hetwelk in de gemeente Leeuwarden ter markt wordt gebragt.
2. De **opbrengst** van het MARKTGELD, wegens *staanplaatsen voor het Uitstallen en Uitventen* van waren (met uitzondering van Vee), zoomede ten dienste van *openbare vermakelijkheden.*
3. De **opbrengst** van het BRUGGELD, voor het *wippen van de Verwersbrug*, en
4. De **opbrengst** van het BRUGGELD, voor het *draaijen van de Poppebrug* over het Vliet te Leeuwarden, aan het einde van hetzelve gelegen.

De Voorwaarden van deze Verpachtingen liggen in de Secretarie der Gemeente, voor een ieder ter lezing, van des voormiddags tien tot des namiddags een uur, met uitzondering van den Zondag.

Leeuwarden, *Burgemeester en Wethouders voornoemd,*
den 12 November 1856. J. H. BEUCKER ANDREÆ.
De Secretaris,
M. S. DE WAL.

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS VAN LEEUWARDEN gedenken, op Zaturdag den 29 November e. k., des voormiddags te elf ure, voor den tijd van één jaar, in het openbaar te **verhuren:**

1. Een MOESTUIN, ten Zuiden van den Straatweg bij het voormalige Tolhuis onder Lekkum, groot 23 roede 40 el; in te gaan den 12 Mei 1857.
2. Een stuk WEIDLAND, ten Zuiden van den Straatweg aldaar, groot 54 roede 90 el; in te gaan Petri of den 5 Maart 1857, waarbij behoort het GRASGEWAS van den Weg ten Oosten.
3. Een stuk WEIDLAND, ten Noorden van den Straatweg aldaar, groot 1 bunder 44 roede 10 el; in te gaan als boven, waarbij wordt verhuurd een stuk WEIDLAND ten Zuid-Oosten van dit perceel gelegen, groot 86 roede 10 el.
4. Een stuk WEIDLAND, ten Oosten van het Kalverdijkje aldaar, groot 3 bunder 45 roede; in te gaan als boven.

En voor den tijd van drie jaren te **verpachten:**

5. De STADS HUIZING en de opbrengst van het SLUISGELD voor het doorvaren van het **Stads Verlaat,** benevens de VISSCHERIJ daarbij behoorende; in te gaan den 12 Mei 1857.
6. De VISSCHERIJ in het **Vliet,** in de **Potmarge** en bij de **Verwersbrug** of in de **Ee,** in te gaan den 1 Mei 1857, en
7. De VISSCHERIJ in de **Stads Gracht,** in twee perceelen; in te gaan als boven.

De Voorwaarden van deze Verhuring en Verpachting liggen in de Secretarie der Gemeente voor een ieder ter lezing, van des voormiddags tien tot des namiddags één uur, met uitzondering van den Zondag.

Leeuwarden, *Burgemeester en Wethouders voornoemd,*
den 17 November 1856. J. H. BEUCKER ANDREÆ. [illegible]

Geldleening groot ƒ 16,500 ad 4½ pCt.

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS DER GEMEENTE DOKKUM, daartoe geautoriseerd, wenschen aan te gaan eene GELDLEENING van **ƒ 16,500**, tegen eene rente 's jaars van 4½ pCt., tot bestrijding van buitengewoon te doene uitgaven ten behoeve der Gemeente.

De inschrijving tot deelneming in deze Geldleening, bij aandeelen van ƒ 500, is tot en met den 30 November e. k., des voormiddags van 9 tot 12 uur, opengesteld ter Secretarie der gemeente Dokkum, alwaar tevens de Plans en Voorwaarden ter lezing liggen.

Dokkum, den 29 October 1856.
Burgemeester en Wethouders voornoemd,
E. JONGSMA.
De Secretaris, A. VAN SLOOTEN.

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS VAN FRANEKERADEEL convoceren, ten verzoeke van Kerkvoogden, de Hervormde Floreenpligtigen van den dorpe *Hitzum*, tegen *Maandag den* 24 *November e. k.*, des middags 12 ure, in het Gemeentehuis binnen *Franeker*, ten einde alsdan in overweging te nemen een voorstel tot ruiling van een stuk Bouwland, toebehoorende aan de Kerk aldaar, en kadastraal bekend gemeente *Tzum*, sectie C, no. 162, tegen een dito stuk Land, kadastraal bekend in diezelfde gemeente en sectie no. 199, toebehoorende aan den Heer *Jan Fontein Tuinhout*, en daaromtrent alsdan te besluiten.

Franeker, den 10 November 1856.
Burgemeester en Wethouders voornoemd,
HEERMA v. BEIJMA THOE KINGMA, *Burgem.*
C. WIJBENGA, *Sec.*

AANBESTEDING

van het **bouwen** eener NIEUWE KERK en TOREN, te Nijega (gemeente Hemelumer Oldephaert en Noordwolde), ten huize van den Logementhouder H. Snijders, te Galamadammen onder Koudum, op Zaturdag den 22 November e. k., des voormiddags ten 11 ure.

De Bestekken, waarvan eenige Exemplaren, op franco aanvrage en tegen betaling van 50 Cts. per stuk verkrijgbaar zijn ter Secretarie te Koudum, zullen van af den 12 dezer ter lezing leggen: bij de Kasteleins K. P. Hoogeboom, te *Oudega*, en D. D. van der Wal, te *Nijega*; alsmede in de Logementen van: de Ruiter, te *Sneek*; Wielsma, te *Woudsend*; C. Witteveen, te *Leeuwarden*; van den Berg, te *Dragten*; Beidschat, te *Harlingen*; Meijer, te *Heerenveen*; Ketelaar, aan de Sluis te *Workum*; Schaafsma, te *Balk*; Westendorp, te *Makkum*, en de Jager, te *Lemmer*.

De aanwijzing in loco zal geschieden op den 18 en 21 dezer, van 's voormiddags 10 tot 's namiddags 2 uur, terwijl de Teekeningen alle werkdagen ter inzage liggen in de Pastorij te *Nijega* voornoemd.

Nijega, den 11 November 1856.

VERKOOP VAN 1/12 AANDEEL IN HET TREKVEER

van Leeuwarden op Harlingen v.-v.

De Notaris Z. S. DE HAAN, te Leeuwarden, zal, ten verzoeke van den Heer Mr. W. W. KUTSCH, Advocaat aldaar, op Maandag den 24 November 1856, 's namiddags 4 uur, bij *v. d. Kallen* aldaar, finaal verkoopen:

Een geregt 1/12 AANDEEL in het geoctrooijeerde TREKVEER van **Leeuwarden** op **Harlingen**, vice-versa, benevens gelijk AANDEEL in de SCHEPEN, BARGE-, PAARDEN en **verdere goederen**, thans in huur en gebruik bij J. P. Maasen. — Te aanvaarden den 1 Januarij 1857; waarop geb. is ƒ 517.

De Notaris G. ZANDSTRA, te Balk, zal, ingevolge regterlijke magtiging, mede ten verzoeke van den Heer Mr. H. HIDDINGA, Procureur te Sneek, op Woensdag den 19 November 1856, des avonds 6 uur, ten huize van den Kastelein Rinze E. Hoekstra te Balk, provisioneel veilen:

Eene hechte en sterke HUIZINGE, waarin sedert jaren met succes eene Verwerij is uitgeoefend, met **Tuin** en **Bleek**, staande en gelegen aan de Harichsterzijde te Balk, voorzien beneden van een Voorhuis of Winkel, Voorkamer, Achterkamer, ruimen Kelder en Werkplaats; boven eene nette Achterkamer, Logeerkamertje en ruimen Zolder. Verder Bak en Put en vele andere gerijflijkheden; bij de Weduwe en Erven Hans J. Dijkstra en anderen in gebruik. Den 12 Mei 1857 te aanvaarden.

BOELGOED. — De Notaris G. ZANDSTRA, te Balk, zal, op Vrijdag den 21 November 1856, des voormiddags 9 uur, ten sterfhuize van Mejufvrouw Wed. van den WelEerw. Heer de Bruine aldaar, publiek bij boelgoed, tegen contante betaling, verkoopen:

MEUBELEN en HUISGERADEN, bestaande voornamelijk in: 12 mah. Stoelen met zwarte zittingen, 6 Dito met roode zittingen, 1 Secretaire, 1 Bureau, 1 Laadtafel, 3 ronde Tafels, waarvan 1 met 4 inlegbladen, 2 Waschtafeltjes, 1 Trumeautafel, 1 Etagère, 1 Canapé, 1 Ledikant, 1 groote Ziekenstoel, 3 Bedden, Peluwen, Kussens en Dekens, 3 Tapijten, Karpetten, 2 Tafelkleeden, 1 Mangel, 10 Stoven, 1 Parapluistandor, 2 Kagchels, 6 Schilderijen, 2 Lampen, 2 koperen Handketels, 1 dito Doofpot, Waschtobben, 20 Tafelmessen, eene partij Koper- en Verlaktgoed, Stoelen, Tafels en verder Keukengereedschap, benevens een net **Kippenhok** en hetgeen meer ter verkoop zal worden aangeboden.

Verkooping te Bakhuizen.

De Notaris G. ZANDSTRA, te Balk, zal, ingevolge regterlijke magtiging, mede ten verzoeke van den Heer I. J. VERWER, Cand.-Notaris te Makkum, op Zaturdag den 29 November 1856, des namiddags 3 uur, ten Herberge van de Weduwe Berend J. Coehoorn, te Bakhuizen, provisioneel veilen:

Eene ruime HUIZINGE, waarin met veel succes eene **Wagenmakerij** wordt uitgeoefend, met het daarbij behoorende **Appelhof**, **Tuin** en **Weidland**, benevens eene afzonderlijke WONING, alles staande en gelegen te Bakhuizen, bekend ten Kadaster sectie F, nos. 585, 586 en 587, ter grootte van 23 roede 14 el; thans bij de Wed. Tjitte Tjisses Scheltinga en anderen in huringe, en zulks in twee perceelen met regt van zamenvoeging; den 12 Mei 1857 te aanvaarden.

De Notaris A. HAAGSMA, te Sneek, zal, ten verzoeke van den Heer A. BINNERTS, Notaris te Heerenveen, op Woensdag den 19 November e. k., 's avonds 7 uur, ten huize van Meijer, in het Hooghuis te Sneek, provisioneel veilen:

Eene hechte, sterke en wel onderhoudene HUIZINGE, waarin onheugelijke jaren eene Goud- en Zilversmids-affaire met goed succes is en nog wordt uitgeoefend, staande op een der beste standen in de Peperstraat te Sneek, voorzien van diverse Vertrekken, **Plaats**, **Bleek**, Waschhok, Regenbak, Pomp en verdere gerijfelijkheden; door H. H. van Kuipers bewoond voor ƒ 225 in het jaar; te aanvaarden 12 Mei 1857.

De Notaris A. HAAGSMA, te Sneek, zal, op Woensdag den 19 November a. s., 's avonds 7 uur, ten huize van Meijer, in het Hooghuis aldaar, provisioneel veilen:

Eene hechte, sterke en in de laatste jaren veel verbeterde HUIZINGE, met ruime **Plaats** en Regenbak c. a., aan de Pol te Sneek, bestaande beneden uit 3 en boven uit 2 nette en zeer gerijfelijk ingerigte WOONKAMERS, alsmede Keuken en hechte Zolders met sterk Dak, door den Heer Knoth als huurder bewoond. Te aanvaarden 12 Mei 1857.

VERKOOP EENER KOOPMANS- EN HEEREN-HUIZINGE ENZ.

BIJ DE WAAG te SNEEK.

De Notaris A. HAAGSMA, te Sneek, zal, ten verzoeke van den Heer E. J. ATTEMA, Notaris te Dragten, finaal verkoopen:

1. Eene in de laatste jaren grootendeels nieuw gebouwde en veel verbeterde KOOPMANS- en HEEREN-HUIZINGE, met **Erf** en **Steeg** c. a., op een der beste standen *aan de Wip* bij **de Waag** te **Sneek**; staande op ƒ 4363.
2. Eene *hechte*, *ruime* en *zeer ter nering staande* HUIZINGE met **Erf**, tot velerlei affaires zeer geschikt, achter het vorige perceel, *in de Peperstraat* bij de Waag te Sneek; staande op ƒ 2023.

Te aanvaarden 12 Mei 1857.

Wie gading maakt kome bij de finale toewijzing op *Donderdag* den 27 *November* e. k., 's avonds 7 *uur*, ten huize van G. DE RUITER te **Sneek**.

[illegible] DOOR VERKOOPERS WORDT VAN DE VOORWAARDE, OM [illegible] EVENTUEEL DE BETA- [illegible] BOETE, [illegible].

De Notaris A. HAAGSMA [illegible] den 26 November e. k., 's avonds 7 uur, ten huize van den [illegible] van Heilinga aldaar, finaal verkoopen:

1. Eene hechte HUIZINGE en HERBERG, *de Witte Arend* genaamd, staande op een der beste standen aan de Marktstraat te Sneek, door den Heer Flach en de Erven van der Meer bewoond; staande op ƒ 3444.
2. Eene hechte HUIZINGE, aan de Pol te Sneek, door B. de Haan en anderen bewoond voor ƒ 120 in het jaar; staande op ƒ 1300.
3. Eene ruime PAKHUIZINGE, naast het vorige perceel aldaar, laatstelijk in gebruik geweest bij den Heer Sluijterman; staande op ƒ 1182.
4. Twee GEBOUWEN, staande achter perceelen 2 en 3 aldaar, verhuurd aan diversen voor ƒ 106 in het jaar; staande op ƒ 800.

Te aanvaarden: perceel 3 dadelijk na de finale toewijzing en perceelen 1, 2 en 4 den 12 Mei 1857.

De Notaris E. J. ATTEMA, te Dragten, zal finaal verkoopen:

Eene WINKEL- en BURGER-HUIZINGE, met **Steeg**, **Bleek** en **Tuin**, beneden de Sluis te N. Dragten, in eigen gebruik bij J. E. Wietzema; staande op ƒ 1475.

Voorts **verhuren** voor 6 jaar:

Een BOERENHUIS en SCHUUR, met 10 stukken LAND, aan de Blindewijk in de Compagnie, groot circa 11 bunder, eigen aan den Heer P. v. d. Meer.

Wie gading maken komen Donderdag 20 November, ten 7 uur bij J. v. d. Berg; zullende dan ook nog worden **verkocht**: *Het* HOUT *in* 1 *Bosch en eenig* WALHOUT.

Bij briefjes te huur voor 5 jaar:

Een BOERE-HUIS en SCHUUR, met **Tuin** en **Hof**, en 4 kampen GREIDE- en BOUWLAND, op het Zwartveen onder Opeinde, groot 4-27-10, afkomstig van D. G. de Roos, en uit de plaats van P. G. v. d. Brug.

De Conditien liggen aan het Kantoor bij Notaris ATTEMA te Dragten, alwaar de briefjes den 29 November moeten zijn ingeleverd.

Verhuring en Verkoop te Appelscha.

Ten verzoeke van H. H. Compagnons van Opsterland en Ooststellingwerf zullen de Notarissen G. ATTEMA en K. TADEMA, op Zaturdag den 22 November 1856, des namiddags 2 uur, in na te melden Logement, in het openbaar en op de gebruikelijke wijze presenteren te verhuren:

Eene HUIZINGE en LOGEMENT, op den besten stand van het dorp Appelscha, aan den nieuwen Kunstweg en de Vaart, met een *geheel nieuw te bouwen* SCHUUR en STALLING, voorzien van doorreed en doelmatig ingerigt en met aanbelendenden **Tuin** en kamp **Lands**, benevens de **Opkomsten** van het 8ste Vallaat; thans huurder Tiemen J. Cloo; de huurtijd zal 5 jaren zijn, in te gaan St. Petri en 12 Mei 1857.

En zullen alsdan tevens, met uitloving van strijk- en verhooggelden, veilen om op nader te bepalen dag, bij eindelijke toewijzing, te verkoopen:

Zes stukken GRONDS of HUISSTEDEN, ieder groot ongeveer 29 vierkante roeden, liggende ten Zuiden van het Oud Tolhek, nabij het bovengenoemd Logement, aan den nieuwen Kunstweg te Appelscha; grootendeels op 1 Januarij 1857 te aanvaarden.

De Notaris J. S. BOKMA, te Akkrum, zal op Maandag den 24 November 1856, des avonds om 7 uur, ten huize van den Kastelein S. R. Kuiper te Akkrum, provisioneel verkoopen:

1. Een WAGENHUIS, STALLING, **Berging voor Hooi**, en BOVENWONING, zeer geschikt om tot een Verfwinkel te worden ingerigt, staande en gelegen aan de Smalle Brug te Akkrum.
2. Een stuk GROND, gelegen aan de Palsloot te Akkrum.

Dadelijk na de finale toewijzing te aanvaarden. — Inmiddels **uit de hand te koop.**

VERKOOPING TE SNEEK.

De Notaris K. DE JONG, Rz., te Wommels, zal, op Maandag den 24 November 1856, 's avonds 7 uur, in na te melden eerste perceel, tegen genot van strijk- en verhooggelden, provisioneel veilen:

I. *Eene voor weinige jaren geheel nieuw gebouwde nette en ruime HUIZINGE en LOGEMENT, met groote STALLING, vrije STEEG en ruim ERF* c. a., zeer geschikt staande in de Wijde Noorderhorn, nabij de voormalige Noorderpoort te Sneek, door den eigenaar W. van der Zijpp wordende bewoond en gebruikt.

2. Eene promte en hechte HUIZINGE c. a., waarin onheugelijke jaren eene Blikslagerij met succes is en nog wordt uitgeoefend, staande op Potterzijlen te Sneek, door J. van der Stel bewoond.

Alles 12 Mei 1857 te aanvaarden.

DRIE WONINGEN EN ZEER GROOTEN TUIN TE SNEEK.

De Notaris C. J. JORRITSMA, zal publiek veilen en finaal verkoopen:

DRIE *uitmuntende*, *nieuwe* en *hechte* WOONKAMERS, met **Erf** en den *daarachter gelegen zeer uitgestrekten vruchtbaren en schoon beplanten* TUIN c. a., aan de Kruisebroedersstraat binnen **Sneek**, groot kadastraal 15 roede 62 el; alles breeder bij Billetten omschreven.

En zulks in 5 perceelen met regt van zamenvoeging; 12 Mei 1857 te aanvaarden; staande thans: perc. 1 op ƒ 729, 2 op ƒ 774, 3 op ƒ 727, 4 op ƒ 900 en 5 op ƒ 809.

Wie gading maakt, kome *Donderdag* 27 *November* a. s., avonds 7 *uur*, bij G. DE RUITER te **Sneek.**

VERKOOP TE SNEEK.

Eerstdaags zal publiek worden geveild:

1. Eene HEEREN- en KOOPMANSHUIZINGE, met **Erf** en afzonderlijke WOONKAMERS, staande aan het Kleinzand, op den Hoek van de Stokvischsteeg te Sneek, in huur bij de Heeren Kingma en anderen.
2. Eene wel ter nering staande HUIZINGE c. a., gelegen aan de Scharnen te Sneek, bij Th. Vonk in huur.
3. Eene daarnaast staande HUIZINGE c. a., thans tot Magazijn gebezigd, door Mej. de Wed. M. van Gent.
4. Eene prompte en nette HUIZINGE, aan de Oude Koemarkt te Sneek, bij Sake S. Hofstra in gebruik en
5. Een HALF LOT in de GROENEDIJKSTERLANDEN, te Sneek.

Verkooping te Workum.

De Notaris MANN, zal, ten verzoeke van den Heer VERWER, te Makkum, Vrijdag 28 November 1856, des namiddags 2 ure, in het Lands Welvaren bij Bergsma, te Workum, finaal verkoopen:

1. 3-30-69 (9 pond.) hoogstvoortreffelijk GREIDLAND, bij de stad Workum; bij T. H. Kuipers in huur; geboden per 36¾ roede f 707.
2. 3-30-69 (9 pond.) uitmuntend GREIDLAND, aan de Groote Laan in het Workumer Nieuwland onder Workum; bij Sikkema in gebruik; bod per 36¾ roede f 526.
3. 2-66-39 (7¼ pond.) vruchtbaar GREIDLAND, achter het vorig perceel aldaar; bij denzelfden in huur; geboden per 36¾ roede f 521.
4. 3-12-32 (8½ pond.) rijkelijk vruchtdragend GREIDLAND, aan de Nieuwe Larts in het Workumer Veld onder Workum; bij Sijmensma in gebruik; bod per 36¾ roede f 426.

De perceelen 2, 3 en 4 St. Petri 1857 te aanvaarden.

5. Eene HEEREN-HUIZINGE, met verschillende Boven- en Benedenvertrekken, fraaijen **Tuin**, voorzien van vele Vruchtboomen, aan de Kleine Kant onmiddelijk bij de Markt te Workum; thans bij den Heer Instituteur Kam bewoond; 12 Mei 1857 te aanvaarden; geboden f 1525.

Verkooping van Land, te Idzega.

DEZELFDE NOTARIS zal, ten verzoeke van den Heer VERWER, te Makkum, op tijd en plaats gemeld, finaal verkoopen:

2-84-76 (7¾ pond.) bij uitnemendheid vruchtbaar GREIDLAND en [illegible] WAS, onder Idzega, [illegible] F, [illegible] en 299, [illegible] de onlangs verkochte Zathe, vroeger bij Jacob Pieters [illegible] tri 1857 te aanvaarden; waarop per 36¾ roede alleen geboden is f [illegible].

VERKOOP VAN KAGCHELS.

R. BLOEMBERGEN SANTEE, te Leeuwarden, zal, op Donderdag den 20 November 1856, des namiddags 2 uur, ten huize van den Kastelein van der Veen, op de Koemarkt aldaar, verkoopen: Eene partij HAARD-, KOLOM-, KOOK- en PEDESTAL-KAGCHELS.

Er kan worden bijgevoegd.

Op den Verkoopdag des voordemiddags van 10 tot 1 uur te bezigtigen.

Uit de hand te koop.

1. Een STOEL en VROUWEN-ZITPLAATS, no. 66, in de Groote Kerk te Leeuwarden.
2. Een DITO, no. 70, in de Galileër Kerk aldaar.

Te bevragen bij R. BLOEMBERGEN SANTEE aldaar.

Verhuring bij geslotene briefjes,

voor den tijd van 5 jaren, van 1857 tot 1862,

van eene **ZATHE** en **LANDEN**, met HUIZINGE, HOOIBERG, LIJTSHUIS, WATERMOLEN cum annexis, staande en gelegen aan de Goingahuistersloot onder Boornbergum, gequoteerd met nommer 79, de Landen groot volgens kadastrale meting 37 bunder 99 roede en 47 el (van ouds ruim 103 pondematen) zoo Weid- als Hooilanden; thans in gebruik bij Jan Hendriks Westra.

De Conditien hiervan liggen ter lezing ten huize van JOB RIEMERSMA, Kastelein in het Lands Welvaren te Grouw, en de briefjes franco in te zenden ten huize van T. SIKKEMA, te Grouw, vóór of op den 20 November aanstaande, onder letter H.

Bij geslotene briefjes te huur,

voor 5 jaren:

Eene uitmuntende **ZATHE** en **LANDEN**, met HUIZINGE en SCHUUR, staande en gelegen aan de oostzijde van het dorp Koudum; thans bij Marten Sijtzes Hiemstra als huurder in gebruik tot 5 Maart en 12 Mei 1857, groot in het geheel ruim 23½ bunders zoo Weid-, Hooi- als Bouwland.

Condition zijn te vernemen bij den eigenaar GERBEN WILLEMS JAARSMA, aldaar, bij wien de briefjes vóór den 28 November a. s. franco moeten ingeleverd worden.

TE KOOP OF TE HUUR op 12 Mei e. k.: Het HUIS, thans bewoond door Dr. Tjaarda, te Akkrum. Te bevragen bij KLAAS P. DE GROOT.

Op een der beste standen van *Leeuwarden* zijn **TE HUUR:** Twee goed **gemeubileerde** KAMERS; zijnde er tevens gelegenheid tot het ontvangen van DINÉ enz.

Reflecterenden adresseren zich met franco brieven bij A. VAN ZUIJLEN, alhier.

Uit de hand te koop:

De HUIZINGE en BAKKERIJ, met **Intrek, Pakhuis, enz.**, letter F, no. 6, op de Vleeschmarkt te Leeuwarden; door den Mr. Bakker K. K. de Jong wordende gebruikt; aanvaarding 12 Mei 1857. Te bevragen bij de Heeren Mr. W. W. KUTSCH, te Leeuwarden, en G. K. DE VOS, te Heerenveen.

Die iets te vorderen heeft van- of verschuldigd is aan de nalatenschap van wijlen JANNES HARMENS RINSMA, in leven Huisman te Opeinde, wordt verzocht daarvan vóór 1 December aanstaande franco opgave te doen ten Kantore van den Notaris J. G. VAN BLOM, te Dragten.

OPROEPING.

Al degenen welke iets te vorderen hebben van, of verschuldigd zijn aan PIETER JARICH VAN DER MEULEN, in leven Scheepstimmerman op Schilkampen onder Leeuwarden, worden verzocht daarvan vóór den tienden December 1856 opgave of betaling te doen ten Kantore van Mr. JOHANNES VAN DER VEEN, Procureur te Leeuwarden.

De Ondergeteekende maakt hiermede aan zijne geëerde Begunstigers bekend, dat zijne BLANKE en ORDINAIRE TABAK met 2½ Cent de 5 Ons is **verhoogd.**

Sneek, den 8 November 1856. S. SIJBESMA.

De Ondergeteekende maakt aan zijne geëerde Begunstigers bekend, dat bij hem alle soorten van TABAK 5 Cents per Ned. ℔ zijn **opgeslagen.**

Sneek, 9 November 1856. J. BLEEKER.

Ondergeteekenden berigten door deze hunne geëerde Begunstigers, dat zij van af heden, de prijzen der BLANKE- en KRUL-TABAK, 5 Ct. per Ned ℔ hebben **verhoogd.**

Bolsward, 14 November 1856. A. J. BORN & ZOON.

Amerikaansche Overschoenen.

Door eenen voordeeligen inkoop is de Ondergeteekende in staat gesteld de OVERSCHOENEN voor eenen civielen prijs te kunnen leveren. Ook zijn voorhanden VILT-PANTOFFELS in alle grootten.

Leeuwarden. J. A. STEINGRöVER, *Mr. Schoen- en Laarzenmaker, Groote Hoogstraat, letter H*, no. 123.

De Ondergeteekende berigt door dezen zijnen geëerde Stad- en Landgenooten, dat hij met den 17 November e. k., zijne affaire in PORSELEIN en AARDEWERK, enz. **VERPLAATST** van Oude Galileën naar het **Vliet**, lett. L, no. 130, en maakt tevens bekend, daarbij te hebben opgerigt een **Fabriek** van FRIESCH AARDEWERK; hopende door eene prompte en soliede behandeling zich het reeds geschonken vertrouwen meer en meer waardig te maken.

R. J. DORAMA, te *Leeuwarden.*

Bij den Apotheker VAN HARINXMA, op de Nieuwe Buren te Leeuwarden, wordt steeds met heerlijk gevolg afgeleverd, het met roem bekende

DR. ROCHE'S KINKHOEST MIDDEL,

dat zeer gemakkelijk, uitwendig gebruikt wordende, de weldadigste uitkomsten oplevert, à *f* 1 het verzegelde fleschje; als ook de

DAMES LEVERTRAAN,

van uitmuntende uitwerking, en ontdaan van deszelfs bijzonder onaangenamen smaak, à *f* 1 de halve flesch; voorts het

VORSTELIJK TANDPOEDER,

een kostelijk middel tot zuivering der Tanden, versterking van het Tandvleesch, en het verkrijgen van eenen aangenamen adem, à 60 Cents het doosje, en de

FLORENTIJNSCHE BORSTDROP,

à 30 Cents het doosje, voor alle Borstkwalen van een bepaaid nut.

CIBARIA SALUBERRIMA,

in plaats van REVALENTA ARABICA.

Het Amsterdamsche Verkoophuis, dat op alle mogelijke wijzen, de Revalenta zoekt aan den man te brengen, heeft weer eene onwaarheid gemeld, waarvan het zich zeker gouden bergen belooft. Volgens zijn berigt *(Amsterd. Courant)* moet het Revalenta busje van 87½ Cts. ¼ Eng. pond inhouden, volgens hem, „circa 2½ Ned. oncen." (Het Eng. pond is gelijk aan 87½ Ned. looden.) Zoo dat kleine busjes al ¼ Eng. pond inhoudt, dat eene onwaarheid is, hoe kan dat dan 2½ Ned. ons uitmaken? Zijn eigen berigt „kleine minder voordeelige busjes" enz. bewijzen ten vollen zijn karakter; want zoo ¼ Eng. pond 87½ Cts. kost en minder voordeelig is, hoe schadelijk is dan niet een geheel Eng. pond voor *f* 2, zegge *twee Gulden.* — Maar wie wil niet gaarne die schade lijden ten voordeele van het Verkoophuis!

De **CIBARIA**, die het beste voedsel is voor jonge Kinderen en zwakke of verzwakte gestellen, heeft eene Dame van Haemorrhoides (aanbeijen) genezen, voorwaar geen bagatel! — Smakelijker dan du Barrij's Revalenta, werkt zij spoediger, bij haren lageren prijs (voor 45 Cts. ontvangt men evenveel **Cibaria** als de Revalenta 87½ Cts. kost). — Zij wordt afgeleverd in blikken Bussen inhoudende 12½, 25 en 50 Ned. looden voor 45 Cts., 80 Cts. en *f* 1.50; de prima voor 75 Cts., *f* 1.40, *f* 2.50 te Harlingen, bij den Heer H. de Windt; Leeuwarden, J. van IJssel; Sneek, A. Cuipers; verder in de bekende Dépôts en te [illegible] aan het Magazijn bij den Fabriekant J. A. van Wijk.

[illegible]

[illegible]

ATTENTIE.

Mijne VIGILANTES, SLEEPEN enz. voor geëerde Begunstigers [illegible] heid hebbende, zij deze ter minzame aanbeveling; belovende [illegible] en nette bediening. — Bestellingen worden vriendelijk verzocht Kleine Hoog[illegible] letter G, 127 en Bollemansteeg, F, 146*a*.

Leeuwarden, 17 November 1856. J. H. KLINKENB[illegible]

KRUIDENIERSWAREN.

Soliede WINKELIERS worden gevraagd (behalve Leeuwarden) in alle Steden en voornaamste Dorpen dezer Provincie, welke zich tegen eene goede verdienste, willen belasten met den **verkoop** van een zeer gezocht Artikel van dagelijksche behoefte. Reflecterende gelieve zich franco te adresseren onder letters R. R., bij den Boekverkooper A. W. G. VAN OTTERLOO, in de St. Jacobstraat te Leeuwarden.

Een **stedelijk** HEEL- en VROEDMEESTER, in eene der steden dezer provincie woonachtig, wenschte het getal zijner LEERLINGEN met één te **vermeerderen.** — Men adressere zich met franco brieven onder letters A. Z. bij A. VAN ZUIJLEN, bij de voormalige Vrouwenpoort te *Leeuwarden.*

MEN VRAAGT, om dadelijk in dienst te treden, een GRUTTERSKNECHT, zijn werk grondig verstaande. — Adres met gefrankeerde brieven letter W. aan A. VAN ZUIJLEN, te *Leeuwarden.*

Een BAKKERSKNECHT, zijn werk geheel of ten deele verstaande, kan dadelijk vast werk bekomen. Te bevragen bij den Boekhandelaar T. TELENGA, te Franeker. Brieven franco.

G. T. N. SURINGAR, Boekverkooper in den Rotterdamschen Erasmus op de Kelders te Leeuwarden, heeft uitgegeven:

No. 6 van de **BLIKKEN IN HET LEVEN DER NATUUR**, handelende over **HET INSTINCT DER DIEREN.** Naar het Hoogduitsch van BERNSTEIN, door W. G. R. SURINGAR, *Phil. Nat. Cand.* Prijs 20 Cts.

Met de uitgave van dit stukje is de tweede jaargang dezer Blikken compleet geworden en wordt den koopers van den geheelen jaargang tegen 90 Cents berekend, terwijl ieder afzonderlijk stukje à 20 Cents is te bekomen. De weinige exemplaren die nog voorhanden zijn van den **EERSTEN JAARGANG** worden mede zoolang de voorraad strekt à 90 Cents afgeleverd.

DAISIJ BURNS.

Een nieuwe Roman van JULIA KAVANAGH, uit het Engelsch vertaald, groot 8°., 2 dln. met vignetten *f* 6.

FRIEDRICH PERTHES, IN ZIJN LEVEN EN BEDRIJF GESCHETST

door zijnen Zoon CLEMENS THEODOOR PHERTHES, *Hoogleeraar in de Regten te Bonn.* Naar het Hoogduitsch. 3 deelen groot 8°. *f* 8.

Het vierde en laatste deel van dit belangrijk werk is reeds ter perse en verschijnt eerstdaags, verrijkt met het welgelijkend PORTRET van den Man, voor wien ieder weldenkende die hem uit zijn leven heeft leeren kennen, de grootste achting en sympathie gevoelt.

FRIEDRICH GERSTÄCKER, DE WAANZINNIGE. EEN VERHAAL UIT ZUID-AMERIKA. Naar het Hoogduitsch. groot 8°., een deel met vignet *f* 2.25.

FRIEDRICH GERSTÄCKER, TAHITI. EEN ROMAN UIT DE ZUIDZEE. Naar het Hoogduitsch, groot 8°., drie deelen met vignetten *f* 9.70.

FRIEDRICH GERSTÄCKER, HET WRAK VAN DEN ZEEROOVER EN ANDERE VERHALEN. Naar het Hoogduitsch, groot 8°., één deel met vignet *f* 2.90.

J. L. NIERSTRASZ JUNIOR. FRANS NAERBOUT in Tollens formaat, tweede druk versierd met Portret *f* 0.75.

VERTELLINGEN VOOR DE KINDERKAMER en DE BEWAARSCHOOL, klein 8°. *f* 0.40.

Mede is dezer dagen verzonden:

H. TOLLENS Cz.,

GEZAMENLIJKE DICHTWERKEN,

Negende deel, getiteld: **VERSTROOIDE GEDICHTEN.**

Dit deel afzonderlijk te bekomen voor den prijs van *f* 1.50, wordt den koopers van de geheele Verzameling berekend tegen *f* 1.25, zoodat hun **dit werk**, bestaande uit twaalf deelen, versierd met het welgelijkend PORTRET VAN DEN DICHTER, benevens **houtsnêe-vignetten** van ROCHUSSEN, gesneden door VERMORCKEN, op slechts *f* 15 komt te staan, in plaats van p. m. *f* 45 zoo als de eerste uitgave kostte.

Verder ligt ter verzending gereed:

DE ZEVENDE AFLEVERING DES DERDEN DEELS van het werk **J. A. UILKENS**, DE VOLMAAKTHEDEN VAN DEN SCHEPPER IN ZIJNE SCHEPSELEN BESCHOUWD, **tot verheerlijking van God en tot bevordering van nuttige Natuurkennis.** Herzien en op de tegenwoordige hoogte der wetenschap gebragt door *Prof.* F. KAISER, *Prof.* C. J. MATTHES, *Prof.* H. C. VAN HALL, *Dr.* E. M. BEIMA, *Prof.* J. VAN DER HOEVEN en *Prof.* F. A. W. MIGUEL.

Deze aflevering behelzende het vervolg van de **Natuurlijke Geschiedenis van het Dierenrijk,** door *Prof.* J. V. D. HOEVEN, zal spoedig gevolgd worden door de

ZEVENDE AFLEVERING DES TWEEDEN DEELS

van *Prof.* C. J. MATTHES, inhoudende **beschouwingen van de bestanddeelen en de eigenschappen der LUCHT en van de verschijnselen in onzen DAMPKRING**, waarmede het **tweede deel** onder toevoeging van de *Naamlijst der Inteekenaren* compleet zal worden. Even als bij de laatste aflevering van de vroeger gereed gewordene deelen, ontvangen de **Inteekenaren** ook hierbij eenen **Titel** en **Omslag** van dit deel, de eerste opgeluisterd met het Portret van CHRISTIAAN HUIJGENS.

En is bij hem te bekomen:

DE VAN OUDS GERENOMMEERDE

FRIESCHE ALMANAK MET ROODE LETTERS,

berekend door ELTE MARTENS BEIMA, *voor het jaar* 1857.

*** FRANSCHE-, ENGELSCHE- EN HOOGDUITSCHE LEESBIBLIOTHEEK.

Van deze Leesbibliotheek is bij de Ondergeteekenden de *tweede Supplement-Catalogus*, à 5 Cts. verkrijgbaar gesteld; terwijl bij hen tevens voor het aanstaande

ST. NICOLAAS-FEEST,

tegen **verminderde prijzen**, te bekomen zullen zijn: PRENTEBOEKJES, ALBUMS, PAPETERIEN, etc. etc.

Leeuwarden. Gebrs. BORGRINK.

Bij H. SCHULZE, Piano-Fabrikant te Leeuwarden, en voorts in alle Dépôts der goedkoope Muzijk, is te bekomen:

L. F. REVIUS, Muziekale Catechismus, allereerste grondbeginselen der Muzijk *f* 0.75.

„ „ , Les derniers moments de Tollens, Pensée pour Piano *f* 0.30.

Beide deze Werkjes zijn door de voornaamste Dagbladen zeer gunstig beoordeeld.

In *Les derniers moments de* **Tollens**, wordt het gevoel voorgedragen dat den Christen bezielt bij het laatste Gebed, en het eeuwig Vaartwel; doch door aandoening van den Schrijver wordt slechts gedeeltelijk in herhaalde roerende accoorden het *Vaartwel* uitgedrukt, en keert hij telkens terug tot het Gebed, zonder het treffend *Vaartwel* geheel uit te kunnen spreken.

[illegible]

's GRAVENHAGE, 14 November.

TWEEDE KAMER DER STATEN-GENERAAL.

In de zitting van gisteren zijn ingekomen de navolgende wets-ontwerpen:

een tot regeling van het fonds voortspruitende uit koopprijzen van domeinen voor de dienst van 1856;

een tot verklaring van het algemeen nut van den aanleg van een kunstweg naar Woudsend van uit den grooten weg van de Lemmer naar Sneek.

De commissie van rapporteurs voor het wets-ontwerp tot regeling van het Pensioenfonds voor Burgerlijke Ambtenaren voor 1857 heeft daaromtrent haar eindverslag uitgebragt. De dag der beraadslaging zal nader worden vastgesteld.

Achtereenvolgens zijn in behandeling genomen:

1°. de vraag, of het voorstel van den heer Sloet tot Oldhuis tot verandering der tienden in grondrenten ter overweging naar de afdeelingen zal worden verzonden, welke vraag, zonder beraadslaging, met algemeene stemmen in toestemmenden zin is beantwoord;

2°. de wets-ontwerpen tot wijziging der hoofdstukken II en IX B der staatsbegrooting voor 1855;

3°. het wets-ontwerp tot inwisseling der verjaarde muntbiljetten van 1845 en 1849,

welke achtereenvolgens, zonder dat daarover het woord gevoerd was, met algemeene stemmen aangenomen werden;

4°. het wets-ontwerp betrekkelijk de vijfjarige verjaring van de coupons der certificaten van nationale schuld, aan welks overweging werd deel genomen door de heeren: Dirks, de Kempenaer, Rochussen, Godefroi, van Bosse en den minister van finantien, waarna art. 1, in stemming gebragt, met 56 tegen 2 stemmen, zijnde die der heeren Bosscha en de Poorter, verworpen is. De minister van finantien heeft daarop het wets-ontwerp, als daartoe door Zijne Majesteit gemagtigd, ingetrokken. (In ons vorig nommer reeds per *telegraaf* medegedeeld.)

5°. het wets-ontwerp tot vermindering van het zegelregt op de certificaten nationale werkelijke schuld en op de bewijzen van aandeel in vreemde geldleeningen. Nadat de beraadslaging deswege gevoerd was door de heeren: van Bosse, Rochussen, de Kempenaer, Godefroi, van der Linden en de ministers van buitenlandsche zaken en van finantien, zijn de beide eerste artikelen zonder hoofdelijke stemming, en art. 3 met 40 tegen 18 stemmen goedgekeurd, waazna het wetsontwerp met 36 tegen 22 stemmen werd aangenomen.

6°. de conclusie van het rapport der commissie tot onderzoek van de additionele overeenkomst tot uitbreiding van het handels- en scheepvaart verdrag met Sardinie, luidende om het stuk voor kennisgeving aan te nemen, welke zonder hoofdelijke stemming goedgekeurd werd.

7°. de conclusie van het rapport der commissie tot onderzoek der inlichtingen op het adres van A. J. Geluk, te Oud-Vossemeer, wegens zijne inlijving bij de nationale militie. strekkende om als het gevoelen der Tweede Kamer vijf in het verslag behandelde punten kenbaar te maken aan de heeren ministers van binnenlandsche zaken en van oorlog, onder bijvoeging, dat de Kamer vermeent te moeten aandringen, dat ten opzigte van den adressant ten spoedigste de onwettig bestaande stand van zaken ophoude en de wettige stand worde hersteld. De behandeling van dit onderwerp is niet geëindigd, maar er is besloten dat zij op morgen zal voortgezet worden.

Aan het einde der zitting is het eindverslag uitgebragt over het wets-ontwerp tot wijziging van hoofdstuk VIII der staatsbegrooting voor 1855. De beraadslaging over dit wets-ontwerp zal nader bepaald worden.

In de zitting van heden zijn de beraadslagingen voortgezet over de conclusie van het rapport der commissie op de inlichtingen van regeringswege ingezonden op het adres van A. J. Geluk, betrekkelijk de toepassing der wet op de nationale militie. Daaraan hebben deelgenomen: de heeren Thorbecke, van Nispen van Sevenaer, Schimmelpenninck van der Oije, Elout van Soeterwoude, de Kempenaer, Vegilin van Claerbergen. Bosscha en de minister van binnenlandsche zaken. In den loop der overweging werden in de plaats der behandelde conclusie twee andere voorgedragen, waarvan een, van den heer Bosscha, met 46 tegen 15 stemmen verworpen, doch het tweede van den heer Thorbecke, luidende: „De Kamer, van oordeel, dat het in dienst stellen of houden van den adressant, ondanks de beslissing der Gedeputeerde Staten in hooger beroep, onbestaanbaar is met de wet, besluit tot mededeeling van dit verslag aan de heeren ministers van binnenlandsche zaken en van oorlog", met 41 tegen 20 stemmen aangenomen werd, ten gevolge van welke aanneming de door de commissie van onderzoek voorgestelde conclusie verviel.

De Kamer heeft daarna behandeld:

1°. de conclusie van het verslag van het beheer en den staat der Oost-Indische bezittingen over 1853, luidende: „om van het rapport een afschrift aan den minister van kolonien te zenden." Daarover, alsmede over den inhoud van het rapport, voerden het woord: de heeren van Hoëvell, Rochussen, Baud, Sloet tot Oldhuis, van der Linden en de minister van kolonien, waarna de conclusie zonder hoofdelijke stemming werd goedgekeurd:

2°. de conclusie van het verslag der commissie tot onderzoek dier overeenkomsten gesloten met Groot-Brittannie, Denemarken, Oostenrijk, Hanover, Saksen, Pruisen en Sardinie, tot regeling der voorwaarden waarop de consulaire agenten in de overzeesche bezittingen zullen worden toegelaten, strekkende om een afschrift daarvan aan den minister van buitenlandsche zaken te zenden: welke zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming goedgekeurd werd.

De commissie van rapporteurs voor het wets-ontwerp tot vaststelling der begrooting voor de Algemeene Lands-drukkerij heeft daaromtrent haar eindverslag uitgebragt. De dag der beraadslaging zal nader vastgesteld worden.

Aan het einde der zitting heeft de commissie voor de verzoekschriften eenige verslagen uitgebragt, met welker conclusie de Vergadering zich achtereenvolgens vereenigd heeft.

Bij het wets-ontwerp, betreffende de heffing eener plaatselijke belasting op het gedistilleerd, wordt bepaald, dat met afwijking van art. 246 der bestaande gemeente-wet, en van het 2de lid van art. 250 dezer wet, van het gedistilleerd, voor elke andere belasting, ten behoeve der gemeenten opcenten op de hoofdsom van den rijks-accijns zullen worden geheven, en wel van 100 van het binnenlandsch, 60 van het buitenlandsch gedistilleerd, behalve de likeuren, en van 40 wat de likeuren betreft. De voorschriften ter verzekering der invordering zouden, almede met afwijking van de gemeente-wet, bij maatregel van algemeen bestuur worden vastgesteld.

Verder wordt, onder anderen, daarbij voorgedragen, dat, met afwijking van art. 243 der gemeente-wet, in die gemeenten, alwaar het gedistilleerd belast is, eene plaatselijke directe belasting van de slijters, tappers, koffijhuishouders, herbergiers, houders van dans- en speelhuizen enz. kan worden geheven, naar gelang van hun debiet, doch niet hooger dan tot de helft van het voornoemde bedrag.

In de memorie, bij de voordragt gevoegd, wordt o. a. door den minister van financien aangemerkt, dat ten gevolge van de afschaffing van de belasting van het gemaal, het voor vele gemeenten zeer bezwaarlijk, ja voor eenige geheel onmogelijk is, om met de ter hand staande middelen in hare behoeften te voorzien, dat de Regering de noodzakelijkheid erkent om haar zooveel mogelijk te gemoet te komen, en dat de voorgestelde belasting haar daartoe als het meest geschikte middel is voorgekomen; welke belasting dan ook door een groot aantal gemeenten, waaronder de stad Amsterdam, door vele ingezetenen, en door verre de meeste collegien van Gedeputeerde Staten met klem is verlangd.

De Regering acht de door sommige gemeenten verlangde heffing van 150 opcenten niet aannemelijk, en vermeent, dat het bedrag niet hooger dan tot 100 moet worden opgevoerd, en dat alsdan, met eene gelijke en algemeene heffing, het handelsverkeer alle of bijna alle moeijelijkheden kunnen worden bespaard.

Bij eene tweede voordragt worden maatregelen voorgesteld ter wijziging van de wet van 1822 omtrent den accijns op het binnenlandsch gedistilleerd, en bepalingen voorgeschreven, in geval de plaats van den inslag niet behoort onder hetzelve kantoor van ontvang als de plaats van den uitslag.

Naar luid der memorie, staat deze tweede voordragt in een onafscheidelijk verband met de eerste, en moeten de daarin voorkomende bepalingen dienen om de geregelde invordering en verantwoording der opcenten te kunnen verzekeren aan de gemeenten, welke daarop aanspraak hebben. Daartoe zal de ontbieder bij den ontvanger van den accijns, onder welks kantoor de plaats van den inslag is gelegen, aangifte doen en borgstellen. Het dubbeld van de aangifte wordt gezonden naar de plaats van den uitslag. Daarop geeft de ambtenaar de consent-biljetten af, die het gedistilleerd tot aan de plaats der bestemming moeten vergezellen, met vermelding van den tijd, binnen welken zij behooren te zijn terugontvangen. Indien het consent-biljet niet binnen den bepaalden tijd, voorzien van het bewijs van veraccijnsing, terugkomt, wordt de accijns dadelijk, hetzij van den ontbieder, hetzij van den afleveraar, ter keuze van de administratie, ingevorderd.

STAATSBEGROOTING.

In het antwoord der Regering betreffende hoofdstuk I (*huis des Konings*), tevens bevattende de algemeene beschouwingen, leest men:

Blijkens het in de 1e paragraaf medegedeelde, is de optreding van het Ministerie in vier afdeelingen in het breede besproken. Men heeft gemeend de hoofdstrekking van het besprokene in het voorloopig verslag te moeten doen opnemen, zonder daarbij eenige bepaalde vraag te voegen. De Regering zou dus deze paragraaf onbeantwoord kunnen laten, daar, zoo als in het verslag is opgemerkt, de openbare beraadslaging over de begrootingswetten waarschijnlijk wel ruime gelegenheid tot voortgezette gedachten-wisseling zal aanbieden. Zij heeft het echter wenschelijk geacht, reeds dadelijk een en ander, in deze paragraaf voorkomende, niet met stilzwijgen voorbij te gaan.

„De optreding van het nieuwe Ministerie — werd gezegd — heeft bij velen in den lande ongerustheid verwekt." Hier tegenover mag men met reden vragen: hoe is die ongerustheid te weeg gebragt? Was er eenige regeringsdaad die daartoe aanleiding gaf; of wel, heeft men zich beijverd aan het nieuwe Kabinet allerlei voornemens toe te dichten, het eene nog ongerijmder dan het andere, ten einde zoo doende eene kunstmatige ongerustheid bij de bevolking op te wekken? Die ongerustheid, door de voormelde middelen opgewekt, is zij, voor zoo verre zij bestond, niet van lieverlede verdwenen, naarmate men de nieuwe ministers aan het werk gezien heeft en met hunne inzigten is bekend geraakt?

„Er scheen grond van twijfel te bestaan of de hoofden der departementen van algemeen bestuur wel den gewenschten ijver koesterden voor de ontwikkeling onzer constitutionele instellingen" leest men in het voorloopig verslag. De Regering heeft, bij monde van den tijdelijken voorzitter van den ministerraad, in de zitting van den 24 September jl. de verklaring afgelegd van den hoogsten eerbied voor en de grootste gehechtheid aan onze grondwettige instellingen. „Zoolang een mannenwoord nog eenig geloof verdient — voegde diezelfde minister er bij, — kan men zich gerust er bij neder leggen, dat bij dit Kabinet geene gedachte bestaat om een haarbreed van de grondwet af te wijken." Na deze stellige verklaring kan er geene onzekerheid bestaan over de gevoelens der hoofden van de departementen van algemeen bestuur ten opzigte eener getrouwe naleving der grondwet. Wat men echter bedoelt met ijver voor de ontwikkeling onzer constitutionele instellingen, zou wel nader eenige verduidelijking behoeven, wilde men der Regering de gelegenheid geven zich deswege te verklaren.

Voor eene ontwikkeling, waardoor, eenzijdig, alleen aan de werking van sommige deelen van het staatsorganismus uitbreiding gegeven en de harmonische zamenwerking van het geheel ligt in gevaar gebragt zou worden, mag (indien men zoodanige eenzijdige ontwikkeling mogt bedoeld hebben) de Regering geenen ijver toezeggen.

Men vraagt „of het gouvernement zijne kracht wel zoeken zal in het gemeen overleg met de Wetgevende Kamers." De Regering stelt hoogen prijs op een gemeen overleg met de Wetgevende Kamers. De ministers hebben het vaste voornemen, met gematigdheid en bezadigdheid en met ter-zijde-stelling van persoonlijke gevoeligheid, van hunnen kant alles te doen, wat het gemeen overleg kan bevorderen. Welligt zouden zij met eenigen grond kunnen vragen, of de verslagen over de staatsbegrootingen van 1857 uitgebragt, wel over het algemeen de blijken dragen dat de bevordering van dit gemeen overleg ook door de Tweede Kamer wordt beoogd. Doch op welken hoogen prijs het Gouvernement het gemeen overleg met de Wetgevende Kamers ook stellen moge, niet onopgemerkt mag men laten, dat geene Regering daarin uitsluitend hare kracht kan zoeken. In eene trouwe handhaving van al wat regt en billijk is; in een ernstig onderzoeken en bevorderen van de belangen des volks; in een gedurig streven om bij alles, wat men verrigt, de hoogere beginselen, die den mensch in alles leiden moeten, niet uit het oog te verliezen; en eindelijk in eene trouwe en eerlijke zamenwerking met het Hoofd van den Staat, moeten de ministers niet minder hunne kracht zoeken, dan in een gemeen overleg met de Wetgevende Kamers.

Ten slotte is, naar het oordeel der Regering, geen gemeen overleg mogelijk, tenzij elk staatsligchaam zich streng houde op het terrein aan hetzelve door de grondwet en de wetten van den Staat aangewezen. Wanneer een deel der volksvertegenwoordiging onverhoopt mogt streven om zich op het gebied der Regering te bewegen en deze meer en meer te verdringen, zou het gemeen overleg daardoor zeer benadeeld worden; ja zelfs zou de Regering, die zich daar niet tegen verzette, haren pligt niet vervullen en voor de belangen des volks slecht waken.

In het voorloopig verslag wordt ook de twijfel geopperd: „of bij het Gouvernement niet de neiging heerschte om zekere kerkelijke kleur aan te nemen, of althans verlangens en wenschen, op kerkelijk terrein geuit, te bevredigen." Een Gouvernement, dat verklaard heeft geen exclusive politiek te willen aannemen, dat verklaard heeft eene verzoenende staatkunde te willen voorstaan, door zich te stellen boven de partijen, kan uit den aard der zaak evenmin eene kerkelijke als eene politieke kleur aannemen, die altijd min of meer uitsluitend zijn en het bestuur in eene der partijen zou overbrengen.

Regt voor allen de leus van het Kabinet zijnde, zoo moet het in de eerste plaats de zware en moeijelijke taak vervullen, te zorgen, dat ook op kerkelijk terrein een ieder blijve binnen de grenzen door de wet afgebakend; het zal dus geene verlangens en wenschen, op kerkelijk terrein geuit, bevredigen, tenzij de billijkheid dit medebrenge en de regten van anderen daardoor niet verkort of gekrenkt worden.

Zoo de ijverigste voorstanders van het nieuwe Bewind buiten de Kamer er het meest toe hebben bijgedragen, om eene zekere beduchtheid in dit opzigt levendig te houden, gelijk men in het voorloopig verslag beweert, het Ministerie kan daar niet aansprakelijk voor gesteld worden. Zijne gevoelens en inzigten wil het zelf openbaren; aan geene anderen heeft het daartoe last gegeven.

„Door het Bewind — zegt men verder — is weinig of niets gedaan, om de bestaande onzekerheid te doen ophouden, en aan min gunstige gissingen een einde te maken." Tegenover die bewering zou men de vraag kunnen stellen: „heeft

de Regering zelve iets gedaan dat tot min gunstige gissingen regt of zelfs aanleiding geeft?" Wanneer deze vraag ontkennend moet beantwoord worden dan mag men het vrij zonderling noemen te beweren, dat de Regering in dezen iets had moeten doen. Het standpunt der Regering brengt niet mede, dat zij zich in het twistgeschrijf der dagbladen menge. Zij heeft regt van de volksvertegenwoordiging te verlangen, dat deze haar alleen naar hare daden beoordeele, en niet naar gissingen, waartoe het geschrijf van vriend of vijand aanleiding gaf.

Men legt het Gouvernement in het voorloopig verslag ten laste, dat hoewel zijne verklaringen in den boezem der volksvertegenwoordiging eene bevredigende strekking hadden, het zich echter altijd in den kring van het algemeene en onbestemde bewoog, en dat gezegden werden gebruikt, voor zeer onderscheidene opvatting vatbaar. Op bepaalde vragen aan de Regering gerigt is zij steeds bereid bepaald te antwoorden. Tegenover gissingen en onderstellingen is het bezwaarlijk anders dan algemeene antwoorden te geven. Want, dit moet niet uit het oog verloren worden, de meeste grieven, die men tegen dit Kabinet in het midden brengt, en waarvan deze paragraaf van het verslag eenigzins een weêrklank is, berusten niet op feiten, niet op hetgeen het Ministerie gedaan heeft of verklaard heeft te zullen doen, maar op hetgeen men op eigen gezag heeft goedgevonden te gissen, dat het voornemens zou kunnen zijn ten eenigen tijd te doen.

„Niet eens — zegt het verslag verder — heeft de Kamer tot nu toe afdoende ophelderingen ontvangen omtrent de inzigten der Regering ten aanzien der regeling van het lager onderwijs." Men vergeet daarbij dat de Regering de bepaalde toezegging heeft gedaan, niet alleen de wet op het lager, maar ook op het middelbaar en hooger onderwijs, als daarmede in naauw verband staande, in den loop dezer zitting aan te bieden. De Regering ziet er niet het minste nut in, thans in eene tijdroovende discussie te treden, welke alleen vruchtbaar kan zijn, wanneer hare denkbeelden in bepaalde wetsontwerpen zijn geformuleerd. De algemeene beginselen der Regering op dit punt zijn herhaaldelijk medegedeeld; zij wil het groote beginsel der wet van 1806, de gemengde school, in het algemeen vasthouden. Doch zij wil opvoeding niet geheel van onderwijs afscheiden; zij wil den christelijken geest, die vormende kracht onzer maatschappij en zonder welken beschaving in materialismus ontaardt, niet wettelijk uit de school verbannen zien.

Wat nu betreft eene verklaring omtrent de staatkundige gedragslijn, die het Gouvernement voornemens is te volgen, zoo zal die voldoende blijken uit de wetten welke achtereenvolgens aan het oordeel der Wetgevende Kamers zullen onderworpen worden. Het Kabinet niet van oordeel geweest zijnde, bij zijne optreding een zoo genaamd politiek programma te moeten uitvaardigen, zoo zou het allezins vreemd kunnen geacht worden, dat het eenige maanden later daartoe overging. Bereid de inlichtingen te geven, welke haar bij de behandeling der staatsbegrooting zullen gevraagd worden, is de Regering van oordeel, dat alsdan ook nog aangevuld zal kunnen worden hetgeen bij de behandeling van het adres van antwoord op de troonrede, aan sommige leden mogt schijnen nog niet voldoende toegelicht te zijn.

Verder wordt o. a. door de Regering gezegd:

Aan het verlangen aan de Regering kenbaar gemaakt, dat eene globale opgaaf zou worden gedaan van de opbrengst der veilingen van koloniale producten in 1856, wordt hierbij gevolg gegeven. De gedurende het jaar 1856 verkochte Oost-Indische gouvernements-producten hebben, na aftrek der onkosten, calculatief opgebragt f 56,400,000 en de nog in den loop dezer maand te houden Java-suikerveiling, in verhouding tot de reeds bedongen prijzen, wordt geraamd te zullen opbrengen f 1,500,000, te zamen f 57,900,000.

Trekt men hiervan af hetgeen tot dekking van het verschil tusschen de ontvangsten en uitgaven in de Indische kas moet terugvloeijen, de kosten op de uitzending van goederen en behoeften, en andere koloniale benoodigdheden, te zamen geraamd op f 29,364,451, dan zullen de koloniale bijdragen aan 's rijks schatkist over het loopende jaar approximatief bedragen f 28,535,549.

In het antwoord der Regering betreffende hoofdstuk II (*hooge collegien*) leest men:

Het ontwerp van wet tot herziening der tabel tot verdeeling des Rijks in kiesdistricten zal weldra worden ingediend.

De bedenkingen, bij de Tweede Kamer op het vroeger ontwerp gevallen, hebben eene naauwkeurige overweging noodzakelijk gemaakt.

De Regering houdt zich overtuigd, dat de algemeene rekenkamer het zich ten pligt stelt om, voor zooverre er gelegenheid en mogelijkheid bestaat, de uitgaven voor het personeel harer ambtenaren te beperken.

Om echter van de zijde der Regering, zoolang het tegenwoordig stelsel van comtabiliteit bestaat, verder op eene vereenvoudigde inrigting der bureaux van de algemeene rekenkamer aan te dringen, zou den schijn hebben alsof de Regering eene belemmering wilde te weeg brengen in het behoorlijk toezigt en de contrôle op hare geldelijke handelingen.

De Regering zal echter alles aanwenden wat strekken kan om de spoedige indiening der wets-ontwerpen op de comtabiliteit, de algemeene rekenkamer en de geldelijke aansprakelijkheid der hoofden van ministriele departementen te bevorderen. Het onderzoek, in de zitting van 1852/53 voorbereid, en de wenken, bij die gelegenheid gegeven, zijn grondig en naauwlettend nagegaan, en de Regering meent zich te mogen vleijen dat daarvan een doelmatig gebruik is gemaakt.

In de memorie van beantwoording over hoofdstuk V (*binnenl. zaken*) wordt door de Regering omtrent de ontwerpen van spoorwegen, die meer en meer hier te lande door vereenigingen van bijzondere personen worden beraamd, o. a. medegedeeld:

Tot de categorie der wegen die nog slechts in ontwerp bestaan, behooren de navolgende spoorwegen, waarvoor in dit jaar werd onderhandeld of concessie werd verleend, doch waaraan nog geen begin van uitvoering is gegeven:

a. de spoorweg van Maastricht naar Luik in de rigting van Visé, waarvoor het voorloopig waarborg-kapitaal, ten bedrage van f 25,000 is gestort;

b. de spoorweg van Vlissingen, over Middelburg, Goes, Bergen op Zoom, Roozendaal, Breda, Tilburg en 's Bosch, tot Venlo, om later te Viersen aan het pruisische spoorwegnet, tusschen Rhijn en Maas, aan te sluiten. De concessie voor dezen weg werd reeds in 1854 verleend. In dit jaar zijn eenige wijzigingen toegestaan moeten worden om de uitvoering te verzekeren. De concessionaris heeft het waarborg-kapitaal, ad f 1,500,000 gestort, ter voldoening aan de bepalingen der concessie;

c. de spoorweg van het Nieuwe Diep, over Alkmaar, Castricum en de Zaanstreek, naar Amsterdam, met aansluiting aan de dokken dier stad en aan den Nederlandschen Rhijnspoorweg. Het voorloopige waarborg-kapitaal, ad f 300,000 is gestort, de voorwaarden zijn door den concessionaris aangenomen, doch het definitief waarborgs-kapitaal, bedragende f 900,000 is nog niet aangezuiverd;

d. de spoorweg van Harlingen, over Leeuwarden en Beetsterzwaag, naar Groningen, met eenen tak van Beetsterzwaag, over Meppel, Zwolle en Deventer en langs Zutphen, naar Arnhem, benevens eenen zijtak van Zwolle naar Kampen, en van Raalte over Almelo en Oldenzaal, naar de grenzen in de rigting van Rheine. Een voorloopig waarborg-kapitaal van f 250,000 is gestort; omtrent de voorwaarden voor de concessie wordt onderhandeld;

e. de spoorweg van Zevenaar naar Enschedé en de grenzen in de rigting van Rheine. Een voorloopig waarborg-kapitaal ad f 100,000, is gestort; ook betrekkelijk dezen spoorweg wordt omtrent de voorwaarden voor de concessie onderhandeld.

Behalve de evengemelde lijnen zijn er vele, waarvoor met minder of meerder ernst concessie wordt gevraagd. De Regering overweegt wat daaromtrent behoort te worden beslist, en meent ze inmiddels onvermeld te moeten laten.

Bij het verleenen dezer concessiën is de Regering van de stelling uitgegaan, dat alle voorname havens en steden van Nederland door spoorwegen behooren te [illegible] verbonden, en dat het zeer wenschelijk is, dit doel, zooveel mogelijk [illegible] bezwaar voor 's rijks kas, te bereiken.

[illegible] concessiën is een voorbehoud gemaakt ingeval het openbaar nut der [illegible] door de vertegenwoordiging niet werd erkend. Aan geene der thans verleende concessien is geldelijke ondersteuning van het Rijk toegezegd, noch eenige waarborg van renten toegestaan. Alleen zijn bij den zeeuwsch-limburgschen spoorweg in de gewijzigde concessie, art. 1, voorwaarden opgenomen, die, welligt, tot het geven van geldelijke bijdragen zouden aanleiding kunnen geven, indien het kanaal door Zuid-Beveland, dat door de Ooster-Schelde inpolderings-maatschappij moet worden gemaakt, niet in tijds wierd tot stand gebragt en men raadzaam vond, des echter de voltooijing van den spoorweg in Zeeland te bespoedigen.

De Regering zal waken dat geene geldelijke ondersteuning worde voorgespiegeld aan ondernemingen, waarbij alleen het geldelijk voordeel der ondernemers, niet het nut van den lande op den voorgrond staat. Maar waar de ondernemingsgeest van particulieren te kort schiet om die wegen tot stand te brengen, die men in het welbegrepen belang van het land noodzakelijk acht, stelt zich de Regering voor, door gepaste middelen te doen aanvullen wat aan een goed aaneengeschakeld net van spoorwegen mogt ontbreken; vooral zal de aandacht der Regering daarbij gevestigd blijven op eene behoorlijke aaneenhechting der spoorwegen, ten noorden der groote rivieren gelegen, met die welke ten zuiden dier rivieren zijn aangelegd of ontworpen.

Bij het verleenen van geldelijke ondersteuning meent de Regering dat aan de *toekenning eener bijdrage voor eens* de voorkeur moet gegeven worden boven een *waarborg van renten* der gebezigde kapitalen. De laatste wijze toch zou den Staat voortdurend kunnen bezwaren, onder moeijelijkheden juist de grootste offers eischen en dus een last opleggen, die soms moeijelijk zou te dragen wezen.

Verder wordt o. a. door de Regering gezegd:

Het instellen van staats-commissien, om het hoog bestuur of het algemeen voor te lichten wordt geacht zoo geheel tot de bevoegdheid der Regering te behooren, dat zij daaromtrent tot geene verdediging kan gehouden wezen. Zij wil echter geenszins discussie ontwijken en beantwoordt daarom de aanmerkingen van het voorloopig verslag. De minister is ook niet getreden buiten den kring zijner bevoegdheid. In het algemeen wordt gewezen op het groote belang met betrekking tot de doorgraving van de landengte van Suez.

Het uitzigt bestaat, dat het ontwerp eener nieuwe wetgeving op de nationale militie eerlang weder zal kunnen worden aangeboden. Worden die voor te dragen bepalingen wet, dan eerst kan de wetgeving op de schutterijen daarmede in verband worden gebragt.

De indiening van wets-ontwerpen tot mederegeling der Medische Politie zal geen oogenblik langer worden uitgesteld dan noodig is. Drie ontwerpen liggen daartoe gereed en zullen gezamenlijk met een vierde, waarmede zij een geheel uitmaken, binnen zeer korten tijd aan de Tweede Kamer worden aangeboden.

Overlading met werkzaamheden heeft den minister tot dusverre belet, van het vroeger ingediende wets-ontwerp tot uitoefening der veeartsenijkunst en het daaromtrent uitgebragt verslag behoorlijk kennis te nemen.

De Regering kan niet toestemmen, dat zij te ver gaat in het verleenen van ondersteuning voor Openbare Werken. Die ondersteuning toch draagt overal zijne vruchten, en werkt op eene weldadige wijze mede tot bevordering van die algemeene ontwikkeling welke men overal ontwaart.

In de memorie van beantwoording op hoofdstuk X (*Oorlog*) zegt de minister o. a., dat hij met leedwezen heeft vernomen, dat, over het algemeen niet zeer gunstig over deze begrooting wordt gedacht. Z. Ex. herinnert aan het verhandelde bij de begrooting voor 1854, waarbij is te kennen gegeven, dat de som van f 10,400,000 niet voldoende was, en dat het eindcijfer, om op eene gepaste wijze in de behoeften te voorzien, ongeveer f 12,000,000 zou behooren te bedragen; doch, zoozeer als de Regering met nadruk verklaart, dat zij hare raming nimmer naar een gegeven bedrag zou inrigten, zoo vertrouwt zij ook, dat op het denkbeeld van reductie verder niet zal worden aangedrongen, en het vaststellen der begrooting eenvoudig tot een bedrag van f 10½ milioen, laat geene eigenlijke raming meer toe, maar vordert op nieuw eene stelselmatige reductie. Indien men meent, dat de organisatie van het leger op een al te uitgebreiden en kostbaren grondslag staat, welke in verband met de kosten van de oorlogsmarine, de finantiële krachten van den Staat te boven gaan, dan vordert de billijkheid dat men eerst bepale, hoe groot het bedrag dier uitgaven eigenlijk is. Overigens wordt bij het beheer der zaken de regel, om de meest mogelijke spaarzaamheid in het oog te houden, volstrekt niet verontachtzaamd.

Uit de antwoorden der Regering nopens hoofdstuk XI (*kolonien*) der staatsbegrooting voor 1857, blijkt, dat de door haar beoogde *maatschappelijke hervorming*, waaromtrent nog in deze zitting een wets-ontwerp zal worden ingediend, geen ander doel heeft *dan om aan den staat der slavernij een einde te maken.* De Regering wenscht dien maatregel intusschen niet te bestempelen met het woord: *vrijverklaring*, omdat een verkeerd begrip daarvan tot teleurstelling en verbittering onder de slaven zou kunnen leiden en de droevigste gevolgen voor de kolonie na zich slepen. Bij de behandeling van dit onderwerp zullen, behalve het rapport der staats-commissie, de van den gouverneur van Suriname ontvangen inlichtingen, en ook zijne bedenkingen, der Regering van groot nut zijn.

LEEUWARDEN, 17 November.

GEMEENTE-RAAD van LEEUWARDEN.

In de op heden alhier gehouden openbare vergadering van den Gemeente-raad, waarin 14 leden tegenwoordig waren, zijn, na resumtie der notulen dd. 13 November ll., navolgende punten in behandeling genomen:

1. Burgemeester en wethouders deelen aan de Vergadering mede, dat in de geldleening ad *f* 110,000, tegen 4½ ten honderd uitgeschreven volgens besluit dd. 28 October ll., voor eene som van *f* 43,000 is deelgenomen, met voorstel dezelve opnieuw open te stellen tegen eene rente van 4½ ten honderd enz. — Dienovereenkomstig is eenstemmig besloten.

2. Reglementen en tarieven voor de beurtveren tusschen de gemeenten Hindeloopen en de dorpen Deersum, Irnsum, Poppingawier, Rauwerd en Tersool en Leeuwarden, goedgekeurd door de Gemeente-raden van Hindeloopen en Rauwerderhem. — De reglementen vastgesteld en aan HH. Gedep. Staten ter goedkeuring op te zenden.

3. Burgemeester en wethouders brengen ter vervulling van de op 1 Januarij 1857 te ontstane vacature als lid der commissie van toezigt enz. over het Stads Ziekenhuis, door aftreding volgens orde van den heer J. J. Bruinsma, ter tafel eene aanbeveling, bestaande uit de heeren J. J. Bruinsma, mr. C. Sleeswijk Vening en A. P. H. Kuipers. — Ter visie om later eene benoeming te doen.

4. Missieve van den heer schoolopziener M. Pruim, te Dockum, daarbij den Raad aanbiedende 20 exemplaren eener onlangs door hem alhier bij gelegenheid der algemeene vergadering van de Vereeniging van Onderwijzers gehouden toespraak. — Besloten, onder dankbetuiging, de goede ontvangst te berigten.

5. Burgemeester en wethouders gemagtigd, na te noemen verpachtingen en verhuringen te doen plaats hebben, als van: *a.* De stadshuizing en de opbrengst van het sluisgeld voor het doorvaren van het Stads Verlaat voor den tijd van drie jaren; *b.* de opbrengst van het Marktgeld, wegens staanplaatsen, voor het uitstallen en uitventen van waren (met uitzondering van vee), zoo mede ten dienste van openbare vermakelijkheden, mede voor drie jaren, en *c.* vier perceelen lands bij het voormalige tolhuis onder Lekkum voor den tijd van één jaar.

TER LEEUWARDER COURANT-DRUKKERIJ VAN DE WED. KOOMANS [illegible].